ATEITIS

KOVAS — MARCH 1983

VOL. XXIII No. 3

ATEITIS

KOVAS — MARCH 1983 VOL. XXIII No. 3

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

A. a. kun. St. Yla 53
Evangelija dabarties šviesoje — dr. Linas Sidrys 54
Lietuvos vyskupų ganytojinis laiškas 56
Nebylus ir kurčias einu per pasaulį — Ėilėraštis iš okupuotos Lietuvos 58
Saulės sistema ant žemės rutulio — A. Radžius 66
Pogrindžio spaudos pažiūra į išeivijos veiklą — dr. A. Idzelis 59
Pogrindžio spaudos pažiūra į išeivijos veiklą komentarai — E. Sakadolskienė 62
Saulės sistema ant žemės rutulio — A. Radžius 66
KNYGOS: Prie Jurgio Jankaus „Paparčio žiedas" — M. Stankus-Saulaitė 68
Naujas duetas šeimų chore — D. Staniškienė 70
STUDENTAI: Giedokime! — V. Dundzila 71
ATŽALOS: Ką reiškia būti kataliku — G. Barzdukas 72
Atsisveikinimas (eil.) — M. Palubinskaitė 73
VEIKLA 74

Šį Ateities numerį redagavo: Rima ir Linas Sidriai. Išdėstė Rima Sidrienė ir Jonas Kuprys. Nuotraukos: dr. R. Sidrys (viršelis, 54), J. Kuprys (59, 71), A. Grigaitis (73), R. Musonytė (79, 80, 81, 82, 83), A. Liaugaudo (26).

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130, USA. Telef.: 312-366-2446.
Redaktoriai: adv. Saulius Kuprys, Rima Sidrienė ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: dr. Roma Kuprienė, Jonas Kuprys, Vida Kuprytė ir dr. Linas Sidrys.
Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė Jono Kuprio.

Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Telef.: 312-434-2243.
Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija.
Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9:00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440 — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $1.50. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1983 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

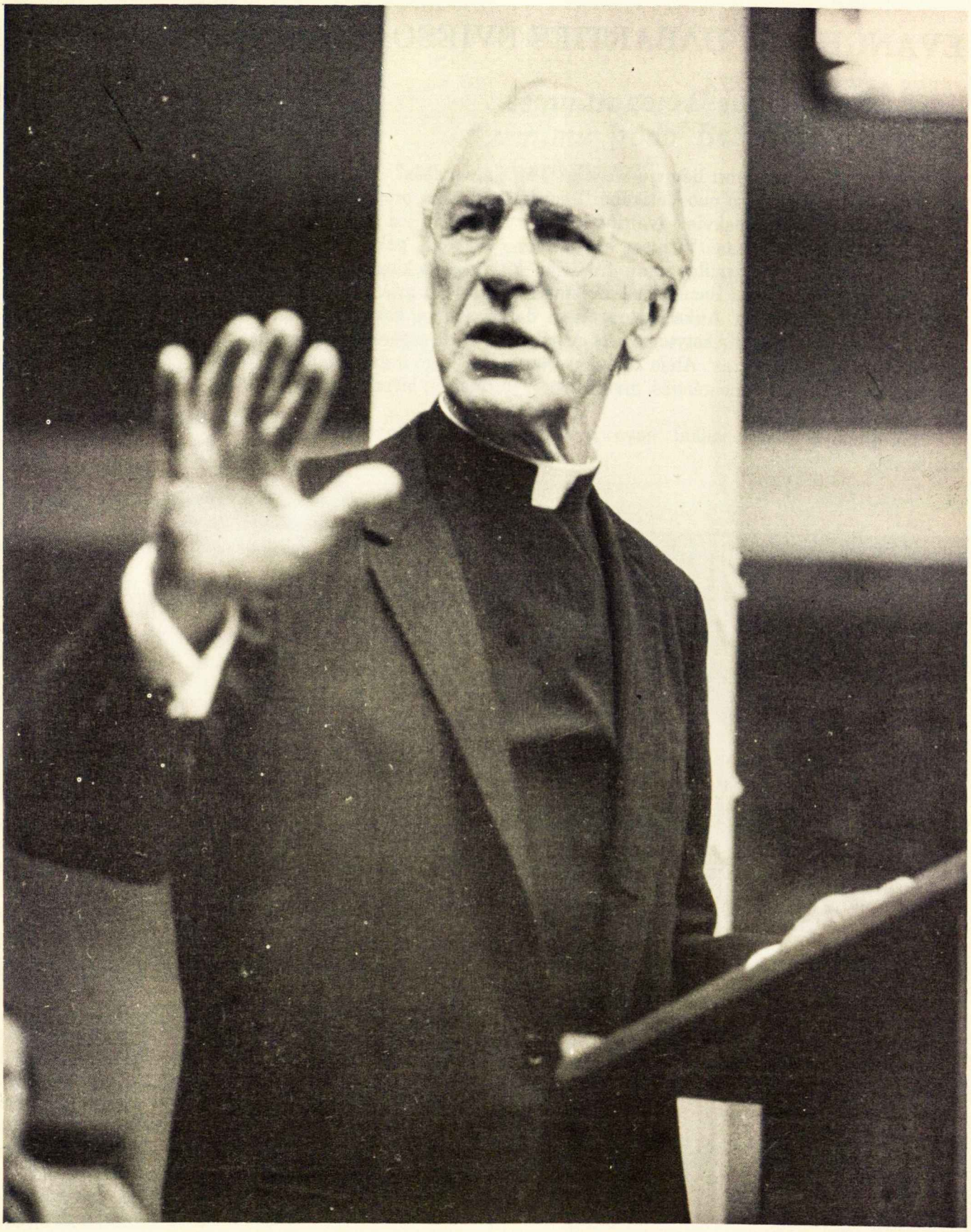

Ilgamečiui nenuilstančiam ateitininkijos darbuotojui kun. Stasiui Ylai mirus, *Ateities* redakcija liūdi kartu su visa ateitininkija bei lietuvių visuomene ir reiškia gilią užuojautą jo broliams Jonui ir Donatui su žmona Marija bei visiems kitiems giminėms.

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARIJOS IDO
BIBLIOTEKA

EVANGELIJA DABARTIES ŠVIESOJE

JĖZUS APIE SAVO KARTĄ

Linas Sidrys, M.D.

Su kuo galima palyginti lietuvių išeiviją? Į ką jie panašūs?

Dvidešimt metų praėjo nuo Vatikano II suvažiavimo. Šia proga Draugo kultūrinio priedo redaktorė pakvietė įvairius asmenis atsiliepti į jos pateiktus klausimus apie šį suvažiavimą. Vieniem suvažiavimo įvykdyti pakitimai patiko, kitiem nepatiko. Vieni pasiilgo senų tradicijų, kiti nepatenkinti, nes negana pakeista. Vieni šaukė, kad Bažnyčios seni įstatymai buvo per griežti, kiti vėl kad dabar per daug leidžiama. Anksčiau negalima, dabar galima; kokia čia tvarka?

„Buvo atėjęs Jonas Krikštytojas. Jis nevalgė duonos, negėrė vyno, tai jūs sakėte: ‚Jis demono apsėstas'. Atėjo Žmogaus Sūnus. Jis valgo ir geria, tai jūs vėl sakote: ‚Štai rijūnas ir vyno gėrėjas, muitininkų ir nusidėjėlių bičiulis'. "Lk. 7, 33-34.

Išmintingojo Dievo vaikai savo gyvenimu įrodo Bažnyčios įsakymų teisingumą.

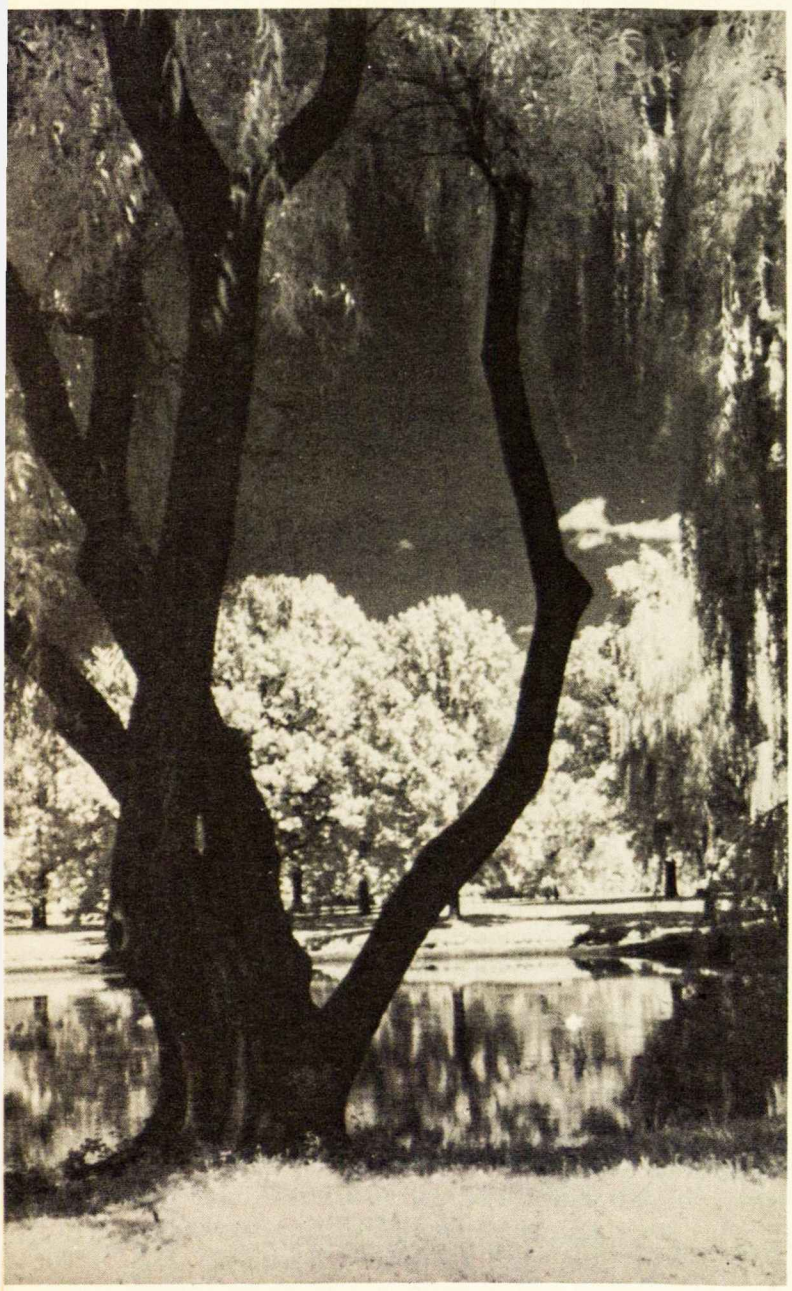

Nevaisingas figmedis

Šiandien evangelijoje girdėjome vieną iš Kristaus Kietųjų pasakymų. Girdėjome, bet neįsidėmėjome. Nedrįsome. Nejaugi Kristus tikrai galėjo taip sakyti? Juk Kristus yra meilusis Dievas! Ar jis tikrai tiek reikalauja?

„Anksti rytą, grįždamas į miestą, Jėzus pasijuto alkanas. Pamatęs pakelėje vieną figmedį, priėjo prie jo, bet nieko nerado, vien tik lapus. Ir tarė: ‚Tegul per amžius ant tavęs nemėgs vaisiai!' Ir figmedis bematant nudžiūvo. Tai pamatę, mokiniai nustebo..." Mt. 21, 18-20.

Kodėl Kristus, galėjęs pasninkauti keturiasdešimt dienų, taip staigiai prakeikė figmedį? Juk vis dėl to figmedis šį tą darė: skleidė lapus, gražino aplinką, metė pavėsį... Kristus domėjosi vien tik jo vaisiais.

Kristaus maistas yra vykdyti Dievo Tėvo valia ir baigti Kūrėjo darbą. Figmedis nepristatė jam maisto, kai reikėjo. Ir baigta. Nebuvo antros progos. Tai buvo pamoka mokiniams — ir mums.

Vaikai yra vedybų vaisiai. Visagalis Dievas — vynininkas, vynuogyno šeimininkas, vestuves ruošiantis karalius, — laukia vedybinių vaisių. „Leiskite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite, nes tokių yra Dievo karalystė". Katalikai žino, kad nevalia tų vaisių sulaikyti. Šeimininkas nori vaisių, ir jis jų nori dabar!

Tikroji meilė reikalauja. Vedusieji tai gerai žino. Be reikalavimų meilė išblėstų. Nors ir meilės reikalavimai saisto, apsunkina, išvargina, įsimylėję tai nebijo. Svarbu viską atiduoti, nieko nepasilaikyti sau. Amžinoji meilė renkasi vaisių amžinajam gyvenimui.

Net ir čia visagalis Dievas kartais nusileidžia. Luko palyginime sodininkas užtaria nevaisingą figmedį. Rūstus šeimininkas išklauso sodininko maldą ir atideda medžio nukirtimą su sąlyga, kad sekančiais metais būtų duota vaisių.

Duok Dieve, kad būtų vaisių!

„Išmintingojo Dievo vaikai savo gyvenimu įrodo Bažnyčios įsakymų teisingumą“.

Neužtenka gerų darbų

Jėzus pasakė palyginimą: „Du žmonės atėjo į šventyklą melstis. Vienas buvo fariziejus, o kitas muitininkas. Fariziejus atsistojęs taip sau vienas meldėsi: ‚Dėkoju tau, Dieve, kad nesu toks, kaip kiti žmones...‘ “ Lk 18, 9-11.

Fariziejus buvo toks, kaip visi kiti. Visi mano, kad jie unikalūs, kad jie verti dėmesio, kad tam tikrų laimėjimų jie yra išsikovoję. Kiekvienas nori stovėti atskirai. Kiekvienas asmuo, kiekviena tauta yra unikalus, verti dėmesio, vaisingi — bet tik todėl, kad Dievas juos sukūrė ir išlaiko jų gyvybę.

Fariziejai buvo tautos vadai. Jie formavo žydų tautinį identitetą. Juos žmonės gerbė. Muitininkai buvo tautos išdavikai. Jie rinko mokesčius, tarnavo romėnams. Jie nedalyvavo tautos kultūriniame gyvenime, nes žmonės jų nekęsdavo, jų nepriimdavo. Buvo manoma, kad ir Dievas jų nekenčia ir jų nepriims.

Nežiūrint viso to, muitininkas nuėjo į namus nuteisintas, ne anas. Muitininkas buvo dievobaimingas; fariziejus ne. Muitininkas Dievo atsiprašė. Fariziejus gyrėsi savo nuveiktais darbais, paaukotais pinigais, pavyzdingu elgesiu.

Akivaizdžiai prisimenu, kai vienas turtingas lietuvis, didžiuodamasis lietuvių išeivija, teigė: „Mes esame Lietuvos grietinėlė!“ Aname kontinente varginga mokytoja vienam turistui pasakė: „Nenustebkite, pamatę mūsų padėtį čia, Lietuvoje. Atsiminkite, kad jie visas galvas nukirto ir tik kupras paliko“.

Mūsų egoizmas mus lengvai įtikina, kad politinė veikla, kultūrinis gyvastingumas ir medžiaginis turtas yra neatskiriamai surišti su dvasine pažanga. Siunčiame, vežame į Lietuvą visokiausias medžiagines gėrybes. Meldžiamės už pavergtuosius, prispaustuosius. Gali visai lengvai susidaryti įspūdis, kad mes čia, laisvėje gyvenantys ir už Lietuvą besimeldžiantys, siunčiame ir mūsų dvasinių vertybių perteklių ten, kur jų trūksta. Iš tiesų, visai ne taip. Kenčiantys už tikėjimą dvasiškai už mus turbūt tiek turtingesni, kiek mes už juos medžiagiškai.

Ieškokite Dievo karalystės...!

„Kalėdos, Kalėdos, o po Kalėdų — tos pačios bėdos... Nė vienos praėjusios Kalėdos mūsų gyvenimo nepakeitė — nepakeis nė šios. Nepašalins jos nei mūsų vargų, nei rūpesčių ir neatvers nei laimingesnio rytojaus...

Ypač stipriau pasitempkim ten, kur mus matys svetimieji... O kodėl, pagaliau, nepasistengti mums ir tarp savųjų geriau pasirodyti (per Pasaulio lietuvių dienas). Tebūna tai mūsų linkėjimai Kalėdų proga“.

Tai vedamasis išspausdintas Pasaulio lietuvy tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt dviejų metų ir vienuolikos mėnesio po Kristaus gimimo. Pirmosios Kalėdos radikaliai pakeitė žmonijos gyvenimą ir atvėrė kelią į Dievo karalystę, nors kūdikis Jėzus atėjo į žemę be spektaklio.

Kristus nepašalina mūsų vargų ir rūpesčių, nes tie vargai ir rūpesčiai labai dažnai yra mūsų pačių egoizmas ir savimeilė. Mes jokiu būdu nenorime jų paleisti, nes mes jais gyvename, ne Kristumi. Kad būtume Kristaus, pas mus viešpatautų Kristaus ramybė, kurią skelbė dangaus kareivija tą pirmą Kalėdų naktį.

Mes nenorime paties Kristaus, mes norime juo pasinaudoti. Jeigu Kristus ateitų į žemę dabar, mes, lietuviai, kaip senieji žydai, norėtumėme iš jo gauti mūsų kraštui nepriklausomybę. Norėtumėme, kad jis pasmerktų rusų, lenkų, žydų niekšybes ir neteisybes. Kristus mums atkirstų: „Žmogau, kas gi mane skyrė jūsų teisėju ar dalytoju?“ Lk 12-14.

Mozė mušė akmenį du kartus, ne vieną kaip jam buvo įsakyta. Dėl to nepaklusnumo Dievas jo neįleido į pažadėtąją žemę.

Ar kas iš išeivių vėl pamatys nepriklausomą Lietuvą?

LIETUVOS VYSKUPŲ GANYTOJINIS LAIŠKAS ŠVENTOJO KAZIMIERO JUBILIEJUI ARTĖJANT

Šv. Kazimiero statula seselių kazimieriečių kieme, Čikagoje.

Artėja žymi mūsų kraštui *šventė:* Šventojo Lietuvos globėjo Kazimiero mirties 500-osios metinės. Tas pirmasis ir lig šiol vienintelis oficialiai paskelbtas mūsų tautos šventasis gimė 1458 m. spalio 3 d., mirė eidamas 26-uosius amžiaus metus, 1484 m. kovo 4 d. Taigi po trejų metų, 1984 m. kovo 4 d., sukaks gražus jo gimimo dangui 500 metų jubiliejus.

Kiekvienas šventasis yra *brangi Dievo dovana* visai Bažnyčiai, o ypač tam kraštui ar kraštams, kur šventasis gimė ir augo, kur šventumui subrendo, kur ilsisi jo žemiškieji palaikai.

Šventasis kurio nors krašto globėjas yra *brangi Bažnyčios dovana* tam kraštui, nes pati Bažnyčia paveda šventojo globai tą tautą, tą kraštą su jo žmonėmis, su jo istorija. Todėl šventuosius globėjus gerbti, jų sukaktis minėti yra maloni dėkingumo pareiga.

Pažvelkime tad į Šventojo Kazimiero asmenybę ir pasvarstykime, kokiu būdu mums derėtų pasirengti jo jubiliejui.

I. ASMENYBĖ. Šventasis Kazimieras yra garbinga Gediminaičių (Jogailaičių) dinastijos atžala. Jo tėvas Kazimieras, Didysis Lietuvos kunigaikštis (1440—1492) ir Lenkijos karalius (1447—1492), buvo lietuvis, motina Elzbieta Habsburgaitė — austrė. Jų antrasis sūnus Kazimieras gimė ir užaugo tuometinėje Lenkijos sostinėje Krokuvoje, šventumui galutinai subrendo Lietuvoje, ir čia ilsisi jo palaikai. Lenkija — jo gimtinė, Lietuva — jo protėvių tėvynė ir jo pakopa į dangų.

Kazimieras augo gausioje, drausmingoje ir maldingoje *šeimoje,* turėjo išmintingus ir kilnius mokytojus: italų humanistą Kalimachą, šventąjį kunigą Joną Kantietį, istoriką kanauninką Joną Dlugošą. Kazimieras su savo penkiais broliais ir penkiomis sesutėmis toli gražu nebuvo lepinami. Kietas guolis, paprastas maistas, reiklus mokymas, gražiai perpintas malda, žaidimais ir muzika. Vienas iš brolių tapo vyskupu ir kardinolu, kiti — Lietuvos, Lenkijos, Čekijos, Vengrijos valdovais, seserys — vokiečių kunigaikštienėmis.

Ir jaunasis Kazimieras buvo ruošiamas *valdyti valstybes.* Vos trylikametį buvo bandyta jį pasodinti į Vengrijos karaliaus sostą. Tai nepavyko, bet jam teko dar garbingesnė — šventojo dalia. Kazimieras buvo labai gabus tiek mokslui, tiek valdymui, ir tėvas mielai jį veždavosi į Lietuvą, kad padėtų jam čia tvarkyti valstybės reikalus, o tėvui ilgiau Lietuvoje užtrukus, jaunasis karalaitis dvejus metus tėvo vardu valdė Lenkiją. Ten jis pasirodė esąs sumanus, taktiškas ir ryžtingas valdovas, mokantis sudrausti sauvaliautojus, skriaudžiamuosius.

Gabus ir išsilavinęs, gražus ir malonus, auksinės širdies jaunuolis buvo Kazimeras, ir atrodė, jog jau šypsosi pasaulietiška laimė. Tačiau kaip jis neieškojo jos, taip ir ji nuo jo pasitraukė. Ar tikino vargšus lankydamas, Kazimieras *užsikrečia džiova,* kuri sparčiai naikina jo organizmą. Ligos priežastimi laikydami griežtą, asketišką gyvenimą, gydytojai jam

pasiūlo leistis į nerūpestingą sūkurį, meilės nuotykius, bet šis atrėžia: „Verčiau man mirti, negu dorą prarasti!“ Kaip ir lig tol, kasdien dalyvauja Mišiose, dažnai eina komunijos, daug meldžiasi prieš altorių, o ne kartą ir naktį prie uždarų bažnyčios durų. 1485 m. vasarą galutinai grįžta į Lietuvą, gyvena tai Vilniaus, tai Medininkų, tai Gardino pilyse. Sekančią žiemą sveikata dar labiau pablogėja. Atsiskubina tėvas pas geriausiąjį sūnų ir užspaudžia jam akis. Tai atsitiko 1484 m. kovo 4 d. Gardine. Jaudinančios laidotuvės įvyko Vilniuje.

Kilnaus karalaičio *šventumo garsas* greit pasklido po Lietuvą, Lenkiją, Baltarusiją ir kitus kraštus. Jau po keliolikos metų pradėta jį garbinti kaip palaimintąjį. 1602 m. popiežius Klemensas VIII patvirtino jo garbinimą kaip šventojo. 1636 m. šventasis Kazimieras paskelbtas Lietuvos dangiškuoju globėju, 1948 m. — viso pasaulio lietuvių jaunimo globėju.

Italų vyskupas Zacharijas Fererijus, popiežiaus pavedimu tyręs Kazimiero gyvenimą dar jo amžininkams gyviems tebesant, taip nusakė Šv. Kazimiero *reikšmę* Lietuvai ir pasauliui:

„Tesidžiaugia Lietuva, iš kurios kunigaikščių jis yra kilęs, tesidžiaugia Vilnius, kur ilsisi šventas jo kūnas.

Iš jo pavyzdžio valdantieji teišmoksta nepasitikėti nepastovia ir trumpa šio amžiaus galybe, bet išmintingai mąstyti apie aukštesnius dalykus.

Turtingieji teišmoksta nevertinti nežinia kam kraunamų žemiškų turtų, o pamėgti tokius, kurių danguje nestokotų.

Kurie jauni ir gražūs, težino, kad kūnas tėra nykstantis šešėlis, o visa jo garbė — kaip lauko žolė... Tegul jie verčiau trokšta amžinojo, nemirtingo grožio.

Kurie ataidėję mokslams, tegul mokslą naudoja ne trapiam ir tuščiam pasirodymui, o Kristaus sekimui, jo karalystei“.

II JUBILIEJUS. Minėti savo dangiškąjį globėją mums *maloni pareiga,* juo žavėtis ir sekti — *aktualus uždavinys.* Jauno mirusio šventojo dvasia nepaseno per tuos 500 metų. Savo ryžtingu tikėjimu, žmonių meile ir tyrumu jis šiandien iškyla kaip gyvenimo švyturys katalikiškosios Lietuvos sūnums ir dukroms. Iš Vilniaus Antakalnio, kur jo karstas, iš tiekos jo garbei skirtų bažnyčių ir altorių Lietuvoje bei išeivijoje, iš mūsų istorijos puslapių sklinda įsakmus jo kvietimas: dvasios vertybes branginti labiau nei turtą, sąžinės tyrumą — nei malonumus, teisybę ir žmoniškumą — nei galią ir poaukščius!

Kas galėtų pasakyti, jog tai nėra aktualu šio laiko žmonėms, kurie dažnai pamiršta bet kokį *idealų,* todėl blaškosi, klumpa ir nesugeba įprasminti savo gyvenimo?!

Tesušvinta mūsų dvasios akims mūsų Tėvynės globėjas, *kilnumo šauklys* Kazimieras — gyvo tikėjimo ir Kristaus meilės šventasis, Kazimieras — tyrumo bei nekaltumo šventasis, Kazimieras — gerumo, gailestingumo, nuoširdumo žmonėms šventasis!

Jį pažinti ir pamilti, jo asmenybės bruožus įkurdinti šiandienybėje — štai pasirengimo jubiliejui *programa!*

Šventąjį Kazimierą sau globėju gavusi tauta turi pasižymėti tvirtu tikėjimu ir eucharistiniu maldingumu. Todėl pirmuoju pasirengimo 500 metų sukakčiai tarpsniu šiais, 1981 metais, labiausiai sutelkime savo dėmesį prie šv. Kazimiero tikėjimo ir meilės eucharistiniam Jėzui. Tai bus mūsų ***EUCHARISTINIAI METAI.***

Šventojo Kazimiero tauta turi būti doroviškai sveika, jos jaunimas skaistus, o šeimos ištikimos ir tvirtos. Todėl antruoju tarpsniu, 1982 metais, susitelkime prie savo globėjo tyrumo ir meilės Marijai. Tai bus mums ***TYRUMO METAI.***

Šventojo Kazimiero globojamame krašte turi klestėti žmoniškumas, teisingumas, nuoširdumas, tarpusavio pagalba. Todėl trečiuoju tarpsniu, 1983 metais, domėsimės ir seksime savo globėjo gerumu ir meile žmonėms. Tai bus mūsų ***GERUMO METAI.***

Dažnai ir karštai melskime: Šventasis Karalaiti Kazimierai, mūsų Tėvynės globėjau, vesk mus, jos vaikus, tyrais Dievo ir žmonių meilės keliais! Amen.

Lietuvos vyskupai ir vyskupijų valdytojai.

D. G. klebonai ir administratoriai šį laišką savo bažnyčiose perskaitys iš sakyklų š.m. kovo 1 dieną, vietoje tą dieną sakomų pamokslų.

KAUNO ARKIVYSKUPIJOS IR VILKAVIŠKIO VYSKUPIJOS KURIJA

1981 m. vasario 10 d.

„Kurie jauni ir gražūs, težino, kad kūnas tėra nykstantis šešėlis, o visa jo garbė — kaip lauko žolė... Tegul jie verčiau trokšta amžinojo nemirtingo grožio“.

Iš okupuotos Lietuvos

NEBYLUS IR KURČIAS EINU PER PASAULĮ

Nebylus ir kurčias einu per pasaulį
ir nešuosi žemės nuoskaudą atšiaurią,
O bežodžiai žmonės, o begarsiai paukščiai...
Garvežiai begarsiai veža mano saulę...

Ir bežodės lūpos į pagalbą moja
savo sese-ranką, savo brolį-pirštą,
kad kiti suprastų, kad kiti išgirstų,
ką širdužė jaučia, ką jinai dūmoja.

Nors atrodo, — laisvas, kalinys iš tikro.
Mano grotos — ausys, mano pančiai — lūpos.
Kaip galiu laimingas šitoj žemėj būti!..
Gelbėk, geras Dieve! Gelbėk mane, Kristau!

Matau ramų veidą. Matau kylant ranką.
Ji paliečia lūpas... Ji paliečia ausį...
Tartum smuiko stygos visas įsitempiu
ir pirmasis žodis — Efeta — suskamba.

Jūs nežinot, žmonės, nieko nesuprantat...
Sakote, — stebuklas, kad atvėrė lūpas.
Amžino Stebuklo pasinėrę jūroj,
nieko jūs nežinot, nieko nesuprantant.

Nuo pirmos sekundės savo užgimimo
girdite stebuklą — motinos lopšinę.
Klausotės stebuklo — paukščių sutartinės.
Nieko nesuprantat, nieko jūs nežinot.

Girdite stebuklą — žody skambant mintį,
klegesį vaikučių po savuoju stogu.
Rodos, šitaip reikia, paprasta atrodo,
tik nė kasdienybė nebyliu užgimti.

Garbinkite tautos, garbinkite Kristų
užu garso laimę, užu žodžio džiaugsmą.
Kas sekundė ausys to stebuklo klausos.
Garbinkite Kristų! Garbinkite tautos!

Ši dr. Augustino Idzelio paskaita ir po jos sekantieji Emilijos Sakadolskienės komentarai buvo skaityti „Ateities“ akademiniame savaitgalyje 1982 m. spalio 16 d. Chicagoje.

POGRINDŽIO SPAUDOS PAŽIŪRA Į IŠEIVIJOS VEIKLĄ

AUGUSTINAS IDZELIS

Tarp pogrindžio spaudos ir lietuviškos išeivijos yra savotiškas simbiozinis ryšys. Iš vienos pusės, informacija ir faktai, kurie yra užfiksuoti pogrindžio spaudoje, pasiekia Vakarus per lietuvišką išeiviją ir paskui vėl grįžta eterio bangomis į okupuotą kraštą. Antra informacija, kurią skelbia pogrindžio spauda, tapo svarbi dalis išeivijos spaudos, ir akstinas politinei veiklai — ypač jaunimo ir vidurinės kartos gretose.

Nors pogrindžio spaudos tikslas yra pasekti krašte gyvenančius lietuvius, išeivija taip pat vaidina svarbią rolę informacijos skleidime. Taigi, yra nuostabu, kad pogrindžio spaudoje diskusinių straipsnių apie išeivijos veiklą ir uždavinius lyg ir nebūtų. Šita spraga yra ypač akivaizdi, turint omenyje faktą, kad šitą tuštumą užpildo tarybiniai „išeiviologai“, kaip J. Aničas, V. Kazakevičius, K. Malinauskas ir kiti, kurie ypač atidžiai seka kultūrines ir politines nuotaikas išeivijoje ir skelbia straipsnius šiomis temomis tarybinėje spaudoje ir moksliniuose veikaluose.

Tačiau paskutiniu laiku iš Lietuvos pogrindžio atėjo du diskusiniai straipsniai, kurie kalba apie išeiviją ir jos veiklą. Tai Rimvydo Šaulio straipsnis „Kovos už Lietuvos laisvę strategijos ir taktikos klausimu“, atspausdintas „Aidų“ 1981 metų gegužio-birželio numery, ir B. G. pasirašytas straipsnis „Kai kurios nuomonės ir kai kurie požiūriai dabartinėje

Pogrindžio spaudoje lietuviškos išeivijos veikla yra artimai surišta su politine veikla — su kova už Lietuvos išlaisvinimą.

Lietuvoje apie lietuvių išeiviją, ypač JAV", atspausdintas „Ateityje" 1981 metų septintame numery.

Liečiant Lietuvos gyventojų ryšius su išeivija, B. G. suskirsto Lietuvoje gyvenančius žmones į tris grupes: tarybinį elitą, pragmatistus, ir trečią grupę, kurią aš pavadinsiu broliais lietuviais.

Tarybinis elitas — tai asmenys, „įsimylėję į savo šiltas ‚kėdes', kurias užima komunistinėje hierarchijoje; tai daugiausia partiniai karjeristai, komunistinės religijos ir partijos padlaižiūnai, įvairūs direktoriai, kolūkių pirmininkai, ideologinio fronto darbuotojai, dalis rašytojų" ir taip toliau. Jie paprastai nelabai domisi išeivija. „Jie dažnai aiškina, kad išeivija tai atskalūnai, dirbą dėdei ‚Samui', ‚O mes' girdi, ‚esam savo žemės ir savo krašto patriotai!' "

Pragmatistai: „Jie laukia užsienio lietuvių, bet daugiau laukia turtingų dėdžių ir tetų, kurie dolerinėje krautuvėje perka jiems brangias dovanas, automobilius, kilimus, magnetofonus ir kt... Jie laukia iš Amerikos ne laiškų, bet džinsų".

Trečia grupė, tai broliai lietuviai — tautiečiai, kurie žiūri į išeivius, kaip laisvo pasaulio piliečius. „Jiems didžiulė šventė priimti tokius svečius, pabūti su jais, išgirsti ką nors nauja apie tą laisvą pasaulį". Toliau, „jie skiriasi su savo giminėmis ir artimaisiais amerikiečiais ir jų akyse atsisveikinimo momentu — spindi kristalinės ašaros: ‚Jūs ir vėl išvažiuojat, o mes tai paliekam!' "

Pogrindžio spaudoje lietuviškos išeivijos veikla yra artimai surišta su politine veikla — su kova už Lietuvos išlaisvinimą. B. G. aiškiai daro diferencijaciją tarp politinės veiklos ir bandymų išlaikyti lietuvybę: „Lietuvių išeivijos veikla Lietuvą, ypač pogrindinė ir ieškančia kelių į laisvę, tedomina ir ji yra suprantama tik tiek, kiek tai liečia lietuvių kovą dėl savarankiškos nepriklausomos valstybės atkūrimo. Žinoma, įdomu Lietuvoje ir išeivijos lietuvybės išlaikymo klausimai bei problemos, bet visa tai yra antrame plane".

Rimvydas Šaulys panašiai samprotauja. Jis taip pastato mums klausimą: „Kodėl jūs stengiatės išlaikyti lietuvišką dvasią ir kalbą gyvendami išeivijoje? ... Lietuvybės išlaikymo išeivijoje reikalas yra pasmerktas ir visai nereikalingas, jei artimoje ateityje Lietuva neatgaus nepriklausomybės. Todėl aš siūlyčiau išeivijos lietuvių turimų fondų lėšomis remti ne tik lietuvybės išlaikymą užsienyje, bet ir kovą už Lietuvos išlaisvinimą".

Klausimas kyla, kodėl abu rašytojai teikia tik antrą eilinį prioritetą lietuvybės išlaikymo klausimui? O galbūt jie supranta, kad išeiviją dėl ribotų finansinių resursų ir talentingų žmonių stokos lietuvybės išlaikymo uždavinys susilpnins išeivijos politinę veiklą?

Atrodo, kad jų rūpesčiai turi tam tikro pagrindo. Išeivijos kultūrinė veikla yra mažiau grėsminga komunistinei santvarkai negu politinė veikla. Pavyzdžiui, įsteigimas Baltų—Amerikos laisvės lygos iššaukė stiprią reakciją ir pašaipą iš LKP organų — kaip Vilniaus radijo ir „Gimtojo krašto". Anot Antano Mažeikos, lygos pirmininko, 1981 metų lapkričio 28 dienos Vilniaus radio laida ragino lietuvius neaukoti pinigų laisvės lygai, o verčiau tuos pinigus atiduoti kokiam nors lietuvių kalbos departamentui Amerikos universitete.

Lietuvos pogrindžio atstovai laiko lietuvybės išlaikymą antraeiliu uždaviniu, o Tarybinės Lietuvos „išeiviologai", kaip K. Malinauskas, aiškina kad: „Lietuvių išeivijos, kaip tautinės grupės svetur, pagrindinė problema — kaip ilgesniam laikui užtikrinti savo etninį tęstinumą, perduodant naujoms savo generacijoms kultūrinį palikimą ir kaip atsispirti visiško nutautėjimo tendencijai, išlikti lietuviškos kilmės tam tikros valstybės piliečiu pvz. lietuviškos kilmės amerikiečiu". O išeivijai, kaip išeiti prieš nutautėjimą, Malinauskas siūlo „glaudžių santykių su Lietuva užsimezgimą". „Todėl", aiškina Malinauskas, „pažangieji išeivijos sluoksniai ypatingą reikšmę skiria Vilniaus universiteto organizuojamiems lietuvių kalbos kursams, vaikų vasaros stovykloms Lietuvoje, kuriose yra proga ne tik pasitobulinti lietuvių kalbą, bet ir susipažinti su Lietuva, su jos kultūra ir žmonėmis".

Pogrindžio atstovai, kaip B.G. ir Šaulys yra už palaikymą asmeninių kontaktų su Lietuva. Tačiau, jie pripažįsta, jog yra pavojus, kad turistinės ir kitokios

Išeivijos kultūrinė veikla yra mažiau grėsminga komunistinei santvarkai, negu politinė veikla.

... informacijos skleidimas — tai mūsų politinės veiklos pagrindas,

kelionės į Lietuvą gali dezinformuoti asmenis apie tikrą padėtį Lietuvoje. B. G. pastebi, kad apie Lietuvos tragiškus epizodus „nekalbama ir neužsimenama prie ‚bankuchenais' nukrauto stalo Vilniaus restorane, ar kokio nors daktaro bute Žirmūnuose".

Yra ne tik pavojus, bet ir faktų, kad turistai, kurie grįžta iš Lietuvos, turi labai palankių nuomonių apie gyvenimą krašte ir gerus laikus Vilniuje. Žinoma, jie savo įspūdžių nerašys „Drauge" — ar net „Akiračiuose"; tačiau jie kalbės draugų tarpe, o jų kalbos, žinoma, turės jų draugams didesnę įtaką negu pasisakymai pogrindžio spaudoje. Pasitaiko turistų, kurie giriasi, kaip jie apgavo saugumą ir kaip jie „sutvarkė" tarybinę biurokratiją. Iš kitos pusės, yra „ savęs cenzūros" pavojus, tai yra, kaip aiškina Šaulys, baimė kritikuoti komunistinę santvarką dėl noro vėl grįžti turistu į Lietuvą ar dėl giminių.

„Perspektyvose" rašoma „kad Lietuvos administracijos noras paversti tokias viešnage dezinformacijos priemonėmis nebus sėkmingas, jei išeiviai bus principingesni ir iš anksto pasiruoš visiems galimiems atvejams".

Pogrindžio atstovai žiūri į išeiviją kaip politinę emigraciją, ir čia jie kartais yra kritiški mūsų atžvilgiu. „Perspektyvos" teigia, kad „nėra ko kaltinti Vakarus už paviršutinišką mūsų padėties supratimą. Kalti lietuvių emigraciniai sluoksniai, kurie dėl siauro partiškumo iškraipo Lietuvos padėtį ir patį mūsų tautos judėjimą". Manyčiau, kad kaltas yra ne tiek „siauras partiškumas" kaip bendrai stoka informacijos apie padėtį Lietuvoje — ypač politinę, ir taip pat nesugebėjimas analitiškai įvertinti tarptautinių santykių raidos. (Šitą klausimą aš gvildenau straipsnyje, kuris neseniai pasirodė viename „Į laisvę" žurnalo numery).

Ką išeivija turi daryti politinėje plotmėje? „Varpas" siūlo sustiprinti Lietuvos gyventojų politinį sąmoningumą „visais jai įmanomais šviečiamos veiklos būdais: per radiją, spaudą, asmeniniais kontaktais" ir taip toliau.

Sistematiškiausius pasiūlymus davė Rimvydas Šaulys, komentuodamas Viktoro Nako straipsnį „Kokia jaunimo politinė laikysena", kuris pasirodė Pasaulio lietuvio 1979 metų kovo mėnesio numery. Šaulys iš esmės sutinka su visomis Nako sugestijomis, kaip lietuvių išeivija gali talkinti kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės, bet nesutinka su jo prioritetais.

Visų pirma, Šaulys mano, kad žemiausią prioritetą turi išeivijos lietuvių iškilimas gyvenamoje krašto politinėje scenoje. Jis nemano, kad tas gali palengvinti lietuvių padėtį krašte ar atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Šaulys atkreipia dėmesį į lenkų kilmės politikus Z. Brzezinski ir E. Muskie, kurie, jo nuomone, „nedavė jokios apčiuopiamos paramos lenkų tautai".

Mano manymu, Šaulys žiūri į šitą klausimą per daug siaurai. Išeivijos fokusas į atskleidimą religinės priespaudos ir žmogaus teisių pažeidimų Lietuvoje yra teisingas. Tačiau, kaip Amerikos piliečiai, mes ir mūsų politiniai veiksniai turim reaguoti į visus klausimus, liečiančius Amerikos—Sovietų Sąjungos santykius. Pavyzdžiui, mūsų veiksniai turi pasisakyti Sibiro dujotiekio klausimu. Šitas klausimas liečia ne tik mus Amerikoje, bet ir Lietuvą. Dabartiniu laiku Maskva stato Ignalinoje pačią didžiausią atominę jėgainę pasaulyje. Atomas pakeis tradicinį kurą — kaip dujas ir mazutą — kurios bus eksportuojamos į Vakarus. O mes visi žinome, kas įvyko su mazutu Klaipėdos uoste gruodžio mėnesį. Tuo pačiu jėgainės statyba ir kitų pramonės įmonių plėtimas Lietuvoje — kurios naudos pigią elektrą — paspartino imigraciją į kraštą. Prasidėjo nauja ir ypač pavojinga rusifikacijos banga.

Šaulys taip pat duoda žemą prioritetą informacijos apie Lietuvą puoselėjimui Vakaruose. Mes žinome tačiau, kad informacijos skleidimas — faktai, tai mūsų politinės veiklos pagrindas. Atkreipkime dėmesį į svarbią rolę, kurią vaidina kun. K. Pugevičiaus Lietuvių Informacinis centras, skleisdamas informaciją apie bažnyčios padėtį Lietuvoje per Amerikos masines informacijos priemones. Taip pat reikėtų turėti mokslinę instituciją, kuri sektų ir dokumentuotų įvykių eigą okupuotoje Lietuvoje, darytų mokslinę analizę, įvykių linkmes, skelbtų tyrimų rezultatus akademiniuose forumuose ir Amerikos spaudoje. Šitą funkciją galėtų atlikti Lituanistinis tyrimo ir studijų centras, kuris neseniai buvo inkorporuotas Chicagoje.

Kaip Amerikos piliečiai, mes ir mūsų politiniai veiksniai turim reaguoti į visus klausimus, liečiančius Amerikos—Sovietų Sąjungos santykius.

Turėdami faktus ir tyrimų rezultatus, mes daug ką galėtume atsiekti politinėje plotmėje.

Pagal Šaulį, svarbiausia politinės veiklos priemonė išeivijoje yra informacijos skleidimas okupuotoje Lietuvoje. Savo straipsnyje Šaulys kalba apie įvairius būdus, kaip mes galime pateikti informaciją Lietuvoje gyvenantiems žmonėms. Šaulys prieina išvados, kad radio — ir galbūt televizija ateity — yra svarbiausios priemonės. Žinoma, spausdintas žodis irgi yra labai svarbus. „Perspektyvos" rašo: „kiekvienas Lietuvon patekęs išeivijos mokslo ir literatūros veikalas yra mielai, tiesiog su įkarščiu skaitomas ir eina per rankų rankas".

Pogrindžio atstovai, bendrai paėmus, labai teigiamai vertina radijo laidų reikšmę. Tačiau reikia turėti omenyje, kad radijo laidas kontroliuoja ne lietuviška išeivija, bet valstybiniai organai. Taigi yra suprantama, kad pogrindžio atstovai nėra visiškai patenkinti lietuviškų programų turiniu.

B. G. teigia, kad „kartais pasigendama tose laidose atviresnio Tarybų Sąjungos praeities ir dabarties iškraipytų faktų demaskavimo, faktų, kurie buvo nuslėpti, deformuoti, ar dezinformuoti galingos Tarybų Sąjungos propagandos mašinos... Čia silpniausia vieta — Achilo kulnas melu apgautoje Tarybų Valstybės tvirtovėje". Šaulys apgailestauja, kad per Amerikos Balsą „dažnai perduodamos žinios apie sportą ir kartais netgi tokius ‚pasaulinės reikšmės įvykius', kaip šunų lenktynes. Klausydamas tokių ‚žinių', žmogus kartais pagalvoja, ar jie neturi nieko svarbesnio mums pranešti, ar yra rusų kontražvalgybos papirkti".

Nežiūrint trūkumų, kuriuos mums atskleidžia pogrindžio spauda, informacija siunčiama per eterį, kaip matome iš LKP atstovų pasisakymų, sudaro rimtą pavojų komunistinei santvarkai.

Petras Griškevičius dejuoja, kad „kasdien dezinformuojama apie nacionalinių santykių būklę Tarybų Sąjungoje. Bet, šioje srityje nemažą patyrimą sukaupė ir reakcingoji lietuvių emigracijos dalis". Šitas priekaištas skamba keistai, nes pati tarybinė spauda atskleidžia faktų apie nacionalinę nesantaiką. Pavyzdžiui, N. Šebatinas, Elektrėnų jėgainės partinio komiteto pirmininkas, kalbėdamas apie incidentą jėgainėje, kur vienas jaunas darbininkas įrodinėjo, kad tam tikros tautybės naudojasi privilegijomis, taip piktai atkirto: „pats faktas (tai yra darbininko teigimas) liudija..., kad praeities atgyvenos, tarp jų ir nacionalistinės, gajos, juoba, kad jas kursto įvairūs ‚balsai' iš Vakarų, ant kurių kabliuko kartais užkimba nepakankamai idėjiškai subrendę žmonės. Jos ypač pavojingos daugianacionaliniame kolektyve".

Pogrindžio spaudos pažiūra į išeivijos veiklą

KOMENTARAI

EMILIJA SAKADOLSKIENĖ

Ar turime pilną vaizdą?

Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtajame kongrese poetas, Lietuvos Helsinkio visuomeninės grupės steigiamasis narys, Tomas Venclova skaitė paskaitą „Ar galima kultūros kūryba išeivijoje?" (išspausdintą 1980 m. sausio mėn. „Pasaulio lietuvyje"). T. Venclova teigia: „Mes Lietuvoje, net tie, kurie specialiai domėjosi emigracijos reikalais ir visais įmanomais kanalais sekė, kas vyksta emigracijoje — net ir tie žinojo maždaug ketvirtadalį to, kas emigracijoje iš tikrųjų vyksta".

Jei T. Venclova gali teigti, kad žinojo apie ketvirtadalį to, kas pas mus vyksta, manau, kad drąsiai galima prileisti, kad pogrindžio spaudos darbuotojai tai pat neturi pilno išeivijos vaizdo. Tai turėtume turėti omenyje, vertindami pogrindžio spaudos pasisakymus apie išeiviją.

Štai vienas pavyzdys. Aštuntame „Varpe" (1979 m.) išspausdintas straipsnis „Žvilgsnis į mūsų išeiviją". Jo gale tepažymėta: „Iš užsienio lietuvių spaudos". Kilus tam tikriems įtarimams ir abejonėms dėl straipsnio kilmės, po kurio laiko paaiškėjo, kad tai Lietuvių Bendruomenės veikėjo Romo Kasparo straipsnis, beveik ištisai perspausdintas iš „Pasaulio lietuvio" (1978 m. birželio mėn.). Kodėl jie šį straipsnį perspausdino — galima spėlioti, bet greičiausiai jame buvo tokios informacijos, kuri „Varpo" redakcijos nuomone buvo Lietuvos skaitytojui nežinoma (k.a. besitęsiančios, tarpveiksninės kovos išeivijoje ir pan.).

Iš kitos pusės, išeivija ribotai žvelgia į Lietuvos pogrindį. Pirma, mūsų tarpe daugiausia remiamasi „LKB Kronikos“ ir „Aušros“ medžiaga, neretai ignoruojant kitus leidinius. Mūsų spaudoje „Kronikos“ siekiai dažnai sulyginami su visos tautos siekiais, užmirštant, kad daugumas Lietuvos gyventojų tikriausiai nėra matę pogrindžio leidinio. Antra — išeiviją pasiekia tik dalis Lietuvos savilaidinės spaudos. Neskaičius „Varpo“, „Pastogės“, „Alma Mater“, „Tiesos kelio“, „Rūpintojėlio“, „Vyčio“, „Ateities“, „Perspektyvų“, „Laisvės šauklio“, „Aušrelės“, „Dievo ir tėvynės“, „Kultūros archyvo“ ir kitų leidinių pasisakymų apie išeiviją, būtų pretenzinga ir netikslu šiandien kalbėti apie visos pogrindžio spaudos požiūrį į išeivijos veiklą. Pogrindžio spaudą skaitome nepakankamai atidžiai ir plačiai, susidarome nuomones iš vieno kito pareiškimo. Net ir Lietuvos pogrindyje kartais užtinkame pastabų apie šį mūsų siaurumą.

Štai Augustinas Idzelis citavo „Perspektyvų“ Nr. 9 (1979). Priminimui kartoju: „Nėra ko kaltinti Vakarus už paviršutinišką mūsų padėties supratimą. Kalti lietuvių emigracijos sluoksniai, kurie dėl siauro partiškumo iškraipo Lietuvos padėtį ir patį mūsų tautos judėjimą. Tuo pačiu dezinformuojama ir Vakarų visuomenė“.

Pirmiausia, reikia patikslinti, kad tai ne „Perspektyvų“ redakcijos nuomonė, bet atpasakojimas pokalbio, vykusio tarp disidentų ir Vakarų korespondentų 1979 m. vasario 7 d. Vilniuje. „Perspektyvų“ redaktoriai pridėjo pastabą, kad jis su šia nuomone ne visiškai sutinka. Tačiau svarbiau pažymėti, kad prelegentas nepaskaitė sekančio paragrafo, kuriame rašoma: „Vakarai supažindinami tik su ‚LKB Kronika‘, tarytum ji viena atstovautų visą lietuvių tautą“. Taigi šio pokalbio dalyviai kalba ne apie mūsų politines partijas. Jie kalba apie kitokį partiškumą — tokį, kuris kreipia dėmesį vien į katalikiškojo sparno pogrindinę spaudą.

Mitai

Dėl nepakankamos informacijos ar dėmesio Lietuvoje tikima tam tikrais mitais apie išeivius, o išeivijoje tikima tam tikrais mitais apie Lietuvos gyventojus. Tai patvirtina T. Venclova anksčiau minėtame straipsnyje: „Aplamai paėmus, emigracija, kaip reiškinys, kaip fenomenas yra daugelio mitų šaltinis. Pirmasis mitas: atitrūkimas nuo gimtosios dirvos, kalbos ir aplinkos yra pražūtingas kiekvienam, o jau lietuviui labiausiai. Tą sako kai kurie išeiviai, tą labai dažnai sako žmonės Lietuvoje. (...) Šitas mitas parankus Tarybų valdžiai, ir mes neturėtume jo platinti“.

Kitoks mitas puoselėjamas „B.G.“ pasirašytame straipsnyje, išspausdintame „Ateityje“. B. G. rašo: „Dešimtys tūkstančių lietuvių, kurie pasitraukė iš Lietuvos, artėjant raudonai armijai 1944—1945 metais, tėvynėje pasilikusiems visada buvo suprantami, kaip geriausioji mūsų tautos dalis, kaip inteligentija, Lietuvos elitas“. Toliau autorius rašo: „Tas (partizaninis — E.S.) laikotarpis pilnas kartaus nusivylimo ir neištesėtų pažadų vienok pilnai nepajėgė palaužti didelio pasitikėjimo vakarais, ypač ištrūkusiais laisvaisiais mūsų broliais, nes jie tam tikslui ir pasitraukė, kad tęstų kovą, kad mums padėtų grąžinti laisvę kraštui“.

Pirmiausia — ne visi pasitraukusieji buvo inteligentija ar elitas, bet dar svarbiau — nemanau, kad daugumas traukėsi iš Lietuvos tokio kilnaus tikslo vedami — būtent tęsti kovą. Turbūt didžiausią dalį išeivijos sudaro tokie, kurie traukėsi laikinai, bijodami represijų, pilnai tikėdamiesi sugrįžti, karui pasibaigus. Taipgi reikia pastebėti, kad nūdienio viduriniąją kartą, tą, kuri vadovauja Lietuvių Bendruomenei, ideologinėms organizacijoms ir kt. institucijoms, pasiėmę už rankų išsivedė jų tėvai, o ką jau bekalbėti apie jauniausiąją išeivijos kartą.

Pastebėjus šią autoriaus B. G. prielaidą apie išeiviją, iš dalies paaiškėja jo tolimesnių pastabų ir priekaištų priežastys.

Išeivijos uždaviniai

Prelegentas A. Idzelis, daugiausia laiko paskirdamas daugiau daiktiškų pavyzdžių nagrinėjimui (k.a. ryšiams su Lietuva, radijo laidoms, politinės veiklos būdams), mažai palietė klausimą: kaip pogrindžio spauda iš esmės žiūri į išeiviją. Ir oficialiojoje Lietuvos spaudoje, ir pogrindinėje spaudoje užtinkamas pasisakymas: Lietuvoje yra tautos kamienas, o išeivijoje džiūstanti jo šaka. Tačiau, ar tai vieninga nuomonė?

Kitame straipsnyje („Aiduose“ 1981 m., Nr. 3) Lietuvos jaunosios intelektualų kartos atstovas Rimvydas Šaulys nedejodamas pareiškia: „Lietuvybės išlaikymo išeivijoje reikalas yra pasmerktas ir visai nereikalingas, jei artimoje ateityje Lietuva neatgaus

Išeivija ribotai žvelgia į Lietuvos pogrindį... daugiausia remiamasi „LKB Kronikos“ ir „Aušros“ medžiaga, neretai ignoruojant kitus leidinius.

Kūrybingumas yra gyvybės, tikro ir sveiko dvasinio gyvenimo požymis.

nepriklausomybės". Šaulys, atrodo, mato išeiviją išimtinai kaip politinį įrankį, kuriuo galima pasinaudoti.

Šiek tiek švelniau pasisako autorius B.G.: „Lietuvių išeivija yra lietuvių tautos kamieno dalis, tas kamienas Lietuvoje, o kitur pasaulyje jo šakos (...)".

Tačiau „Varpe" (1979 m., Nr. 7) rašoma: „Nagrinėjant politinės sąmonės Lietuvoje klausimus, jų jokiu būdu negalima atskirti nuo mūsų išeivijos, kuri yra neatskiriama tautos dalis".

Panašiai teigiama „Alma Mater" (1979 m., Nr. 4): „Jaunimas, kur jis begyventų — Lietuvoje ar svetur, yra tas pats — **Lietuvos jaunimas!** Tad ir atsakomybę be išimties turi jausti visi!"

Labai trumpai apžvelgus kai kuriuos pogrindžio spaudos požiūrius į išeiviją, aptarkime nuomones dėl uždavinių, ypač politinių.

A. Idzelis gan plačiai pristatė R. Šaulio pasisakymus dėl Viktoro Nako straipsnio „Pasaulio lietuvyje", tad ir stabtelkime prie to. Kelis kartus perskaičius R. Šaulio straipsnį, štai kokį vaizdą susidarau: R. Šaulio nuomonės yra įdomios, vertos diskusijų, bet tai nuomonės žmogaus, mažai susipažinusio su išeivija ir gal net mažiau su Lietuvos pogrindžiu. Jo tikrai negalima laikyti kokios nors pagrindinės pogrindžio srovės atstovu. Sakyčiau, kad daugumas pogrindininkų nesutinka nei su Naku, nei su Šauliu dėl svarbiausio iš trijų minėtų politinės veiklos sričių. Šaulys, pvz., teigia: „Informacija apie rezistencinį sąjūdį Lietuvoje Vakaruose mažai kam įdomi". Informacijos skleidimo kitataučių tarpe jis nelaiko „tikslu savyje".

Tačiau „Aušroje" (1979 m., Nr. 15) kreipiamasi: „Tautiečiai, gyvenantys svetur, informuokite laisvąsias pasaulio tautas, visas pasaulio politines ir kultūrines institucijas, kokia skaudi drama šiandien vyksta Lietuvoje (...). Kvieskite į šią šventą kovą žymiuosius pasaulio intelektualus. Tegul mūsų skriaudas sužino ir SNO". Pasirašo „Lietuvių kalbos gynimo iniciatyvinė grupė".

Devynioliktoje „Aušrōje" (1979 m.) rašoma: „Siekiame, kad apie šią skaudžią nelaimę kuo plačiau sužinotų ne tik Lietuva, bet ir visas pasaulis".

„Perspektyvų" Nr. 9 pastebima: „(LKB Kronika) savo kryptingumu jau suvaidino labai reikšmingą politinį ir istorinį vaidmenį, atkreipdama daugelio pasaulio kraštų dėmesį į Lietuvą ir į jos gyventojų beteisiškumą dabartinio režimo sąlygose. Prisiminkime: kol mūsų išeiviai ilgus metus kėlė į viešumą tiktai lietuvių tautos nacionalinio beteisiškumo klausimus, pasaulis tylėjo".

Pagaliau „LKB Kronika" (1980, Nr. 44) pareiškia: „Jeigu ne (...) kontaktai (su Vakarų pasauliu), jeigu objektyvi informacija apie Bažnyčis padėtį nepasiektų laisvojo pasaulio, kova už tikėjimo laisvę būtų dešimteriopai sunkesnė, nes brutali valstybinės bedievystės prievarta nebijotų, jog jos darbai kada nors išeis į dienos šviesą".

Kultūra ir kūryba

Prelegentas A. Idzelis klausia, kodėl R. Šaulys ir B. G. teikia tik antraeilį prioritetą lietuvybės išlaikymo klausimui. Bandydamas atsakyti, jis teigia, kad jų rūpesčiai dėl mūsų fizinių resursų stokos ir per plataus išsišakojimo, turi tam tikro pagrindo. Toliau A. Idzelis samprotauja, kad išeivijos kultūrinė veikla yra mažiau grėsminga komunistinei santvarkai, negu politinė veikla.

Grėsmė sovietams nėra joks matas mūsų vertybėms ir prioritetams nustatyti. Jei „Tiesa" pagirtų dr. Idzelį už jo įnašus geografijai, ar jis būtų mažiau vertingas asmuo ir nuolat koneveikiamus vadinamus „vaduotojus?"

Taigi, kuomet B. G. teigia, kad jam tik antroje eilėje įdomūs išeivijos lietuvybės išlaikymo klausimai bei problemos, sakyčiau, kad tai yra jo nuostolis.

R. Šaulys rašo dėl „Amerikos balso" radijo laidų: „Reikėtų daugiau dėmesio skirti politinio pobūdžio įvy-

Grėsmė sovietams nėra joks matas mūsų vertybėms ir prioritetams nustatyti.

... dingus kalbai, kultūrai, kūrybai, nebus sąmoningų politinių darbuotojų, kurie patenkintų jo norus ir vežtų jam informaciją.

kiams išeivijoje, o mažiau kultūrinei veiklai, kadangi pirmoji daugiau liečia pačią Lietuvą". Čia reikia pacituoti „Perspektyvų" Nr. 11: „Užsienio radijo lietuviškose laidose reikėtų kiek galima plačiau informuoti apie išeivijos kultūrinę veiklą".

Didžiausias nesusipratimas iš R. Šaulio pusės yra šis pasisakymas: „Kodėl jūs stengiatės išlaikyti lietuvišką dvasią ir kalbą gyvendami išeivijoje? Ar jūs mokote savo vaikus lietuviškai tik iš inercijos, kad patys dar lietuviškai šnekat, ar jūs žiūrit į ateitį, tikitės, kad vieną dieną Lietuva bus laisva ir jūs arba jūsų vaikai tenai sugrįš ar šiaip kuriuo būdu prisidės prie mūsų Tėvynės prisikėlimo ir atstatymo? Man atrodo, kad tik antruoju atveju ši veikla yra prasminga ir tikslinga".

Tai gana pažeminantis žvilgsnis į išeiviją, kurio ikšiol neradau Lietuvos pogrindžio spaudoje. R. Šaulys neprileidžia trečios galimybės: kad kalba, kultūra ir kūryba išeiviams, kaip ir jam, gali būti vertybe savyje. Jis nemato, kad dingus kalbai, kultūrai, kūrybai, nebus sąmoningų politinių darbuotojų, kurie patenkintų jo norus ir vežtų jam informaciją.

Kitokias nuotaikas atskleidžia „Aušra" (1981, Nr. 26) savo kreipimesi į Lietuvos ir pasaulio lietuviškąjį jaunimą: „Stebėt, mąstyt ir viską atsiminti, būti laisvės kovų metraštininkais – mūsų pirmutinė pareiga. Klausykime, ką pasakoja tėvai, seneliai, užrašykime jų pasakojimus — kaltinamąją medžiagą okupantams. Burkimės į savišvietos ratelius, studijuokime Lietuvos istoriją, filosofijos klausimus, tobulai kalbėkime lietuviškai, visapusiškai ruoškimės būti tikri laisvos valstybės piliečiai! Stenkimės kurti gausias, gražias, blaivias lietuviškas šeimas — Lietuvos jaunystę". Pasirašo Vilniaus lietuviškasis jaunimas.

Iš kitos pusės „Aušra" (1981, Nr. 28), nors neatmeta išeivijos kultūros, ją labai skiria nuo savosios: „Emigrantų parama mūsų neišgelbės — ten kuriama kultūra nėra suaugusi su mūsų dabartimi. O ir emigracijos jėgos senka. Be to, jų kultūra yra atskira lietuviškosios kultūros atšaka. Ji nepakeis būtinybės kurtis savąją". Tame pačiame straipsnyje pareikšta mintis tinka ir išeivijai: „Savos kultūros nekurianti bendruomenė pamažu išsigimsta. Kultūra, kūrybingumas yra gyvybės, tikro ir sveiko dvasinio gyvenimo požymis. Jei neišauginsime iš savo tarpo ar nepritrauksime kūrybingų asmenybių — greitai būsime suvaryti į getą ir izoliuoti nuo tautos".

„Perspektyvų" Nr. 11 pateikiama nemažai įdomių minčių apie išeivijos kultūrą septyniolikos psl. straipsnyje „Ko parūpo Jonui Aničui išeivijos kultūra". Štai pora citatų: „Šiandien ne vienam Lietuvos inteligentui jau aišku, kad išeivija sprendžia daugelį Lietuvai aktualių problemų". Kitoje vietoje rašoma: „Nors šiandien tėvynės pastogėje kartais ir pasitaiko tam tikrų prošvaisčių, tačiau ir dabar išeivijos kultūra mums ne mažiau reikalinga, negu tais sunkiais pokario metais. Intensyvėjant kultūrinio genocido politikai, didėja ir išeivijos kultūros reikšmė". Dar kitoje vietoje, nagrinėdamos M. Katiliškio kalbą romane „Miškais ateina ruduo", „Perspektyvos" sako: „Kalba (...) Ji taip miela mums, nors ir gyvenantiems visą laiką Lietuvoje, deja, jau atpratusiems nuo geros, gražios lietuviškos kalbos".

Pabaigai norėčiau grįžti prie T. Venclovos straipsnio, kuriame kalbama apie kultūrą. Anot jo: „Šiandien galima kalbėti apie tris lietuvių kultūros srautus: (1) pogrindinė ir savilaidinė, (2) legalioji krašto kultūra, (3) čionykštė emigracinė kultūra". Tai paaiškindamas, jis sako: „(Pogrindžio) kultūra yra neišvengiamai ribota (...) Savilaida gina pačias pirmąsias, elementariausias ir būtiniausias žmonių, tautos, kultūros teises (...) Savilaida Leituvoje dar nenueina toliau šito elementoriaus (...) Elementorius yra turbūt pati garbingiausia knyga pasaulyje. Pirmoji ir garbingiausia, bet jo vieno žmogui neturėtų užtekti. Mes visi laukiame, kad savilaidoje atsiras gilūs moksliniai straipsniai, aukštos kokybės apsakymai ir eilėraščiai, esmingos diskusijos, moksliškai pamatuotos fundamentalios studijos". Tuo tarpu Lenkijos ir Rusijos savilaidoje yra visai kitaip.

Kalbėdamas apie legaliai egzistuojančią kultūrą, jis rašo: „Kiekvienas siunta, kiekvienas savo sieloje keikia cenzūrą, keikia savo dažnai apgailėtiną ezopinę kalbą arba rafinuotą surrealistinę kalbą (...) (Tačiau) legalioji krašto kultūra, skirtingai nuo pogrindinės, yra gana rafinuota, gana sudėtinga, neretai subtiliai moderniška, gana atidžiai sekanti tai, kas pasaulyje darosi".

O kaip su išeivijos kultūra? T. Venclova pareiškia: „Kol dvi svarbiausios Lietuvos kultūros pačiame krašte neturi deramo kontakto, mes negalime rimtai kalbėti apie Lietuvos dvasinę ateitį (...) Emigracijai turėtų būti lemta virsti tų dviejų Lietuvos kultūrų jungiamąja grandimi (...) Emigracija turi nuostabią galimybę stebėti, sekti abi kultūras, diskutuoti apie jas ir siekti tos galimybės, kad tos diskusijos patektų ir į Lietuvą, tuo būdu užmegzdamos dviejų pačioje Lietuvoje esančių kultūrų ryšį".

Iki šiol mes tikrai tokio uždavinio nesiėmėme, o gal net puoselėjam dviejų Lietuvos kultūrų atskirumą. Išmokus perskaityti elementorių, supratus surrealistinės ar ezopinės kalbos šifrą, ir padarius reikiamą sintezę, ar tai nebūtų vienas reikšmingiausių mūsų kultūrinių, visuomeninių ir netgi politinių aktų?

SAULĖS SISTEMA ANT ŽEMĖS RUTULIO

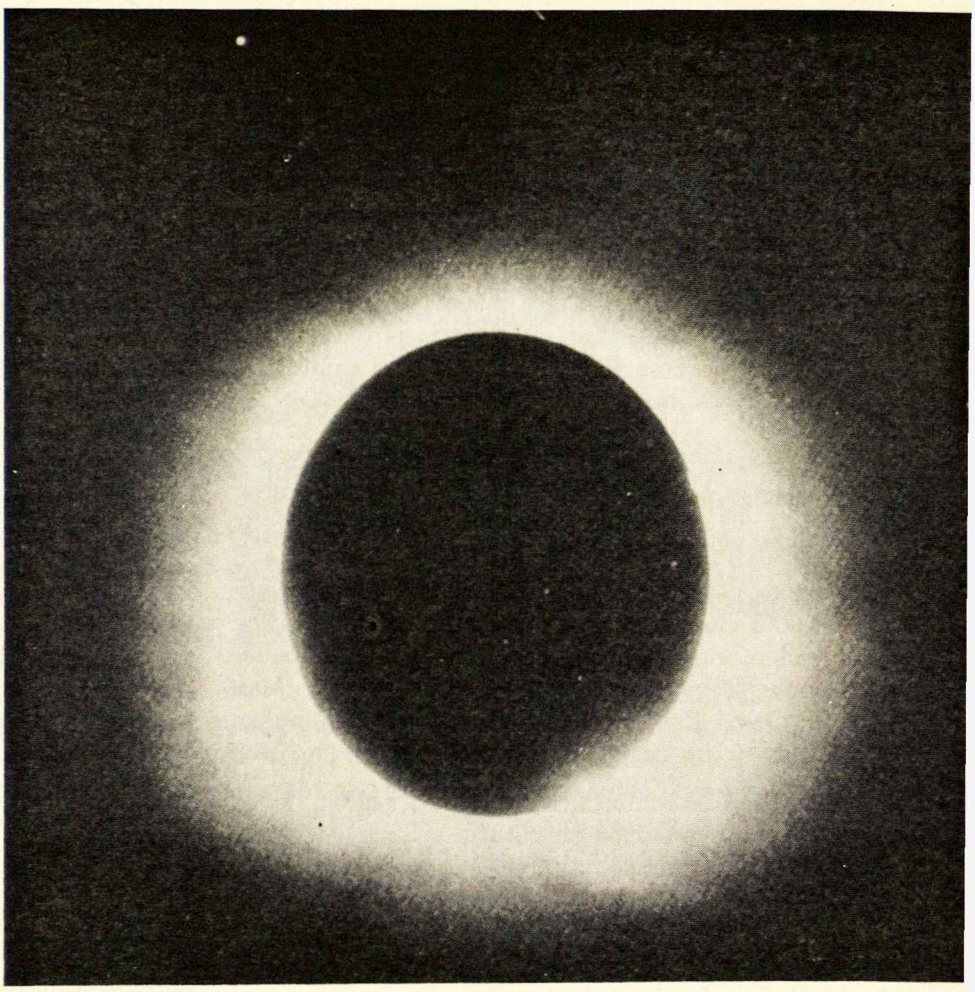

Liepsnojanti saulė, planetų valdovė, užtemimo metu 1965 m. gegužės 30 d. Pridengtą diską supa saulės vainikas. Viršuj į kairę matyti šviesus Jupiterio taškas.

Padarykime bandymą. Sumažinkime saulės sistemą ir ištieskime ją ant JAV teritorijos. Kiek kartų reikėtų saulės sistemą sumažinti, kad ji tilptų, sakykim, tarp Niujorko ir Los Andželo? Paspaudinėjus kalkuliatoriaus mygtukus, suspindi atsakymas: 1.5 milijono kartų.

Saulė, tiek sumažinta, tampa truputį mažesniu, kaip 1 kilometro skersmens karštų dujų rutuliu. Padėkime jį Niujorko miesto centre (kad tik nekiltų gaisras!). Merkurijus bus tada vos 3 metrų skersmens rutulys, nutolęs nuo saulės per 39 km. Jis bus kažkur apie South Amboy, NJ. Venera, 8 metrų rutulys, sukinėsis netoli Trenton, NJ, už 72 km. Žemė truputį didesnis rutulys, 8.5 metrų skersmens. Ją rasime, kiek pavažiavę už Trentono, už 100 km nuo Niujorko. Už ketvirtadalio kilometro nuo žemės skries 2.3 metrų mėnulio rutulys.

Marsą, 4.5 metrų rutulį, surasime už 150 km, pusiaukelėj tarp Filadelfijos ir Chester Pensilvanijoj. Milžino Jupiterio, 90 metrų rutulio, su gausia satelitų šeima reikėtų ieškoti už 500 km, kur nors prie Pitsburgo. Saturnas, 80 metrų kamuolys, su savo didingais žiedais ir keistuoliais satelitais tūnos už 950 km, kažkur už Cincinati, Ohio. Už 2000 km, palei Wichita, Kansas, spindės tolimasis Uranas, 40 metrų kamuolys. Kiek mažesnis Neptūnas, 30 metrų skersmens, glūdės tamsoje pasislėpęs 3000 km nuotolyje už Abuquerque Naujojoj Meksikoj. Ir paskutinioji planeta Plutonas, maždaug 3 metrų kamuoliukas, slėpsis pačiame Los Andželo mieste, už 4000 km nuo Niujorko. Retkarčiais pasirodys Niujorko padangėje viena kita kometa, atklydusi nuo tolimųjų Vakarų, arba nuo Aliaskos arba net ir nuo Havajų.

O kiek kartų reikėtų sumažinti saulės sistemą, kad ji tilptų Lietuvos teritorijoje? Tarp Vilniaus ir Klaipėdos tiesia linija bus apie 300 kilometrų. Kalkuliatorius ir vėl duos mums atsakymą: 20 milijonų kartų. Saulė taps tada 70 metrų rutuliu, spindinčiu Vilniaus miesto centre, sakykim, katedros aikštėje. Žemė bus tik 64 centimetrų sviedinys už 7.5 km su 17 cm skersmens mėnuliu, nutolusiu 19 metrų nuo žemės. Abu dar bus Vilniaus miesto ribose. Jupiteris bus 7 m. milžinas kažkur tarp Vievio ir Žaslių, o mažytis Plutonas, maždaug 15 cm rutuliukas, slėpsis, žinoma, Klaipėdoj.

O kaip toli būtų iki artimiausios žvaigždės? Čia jau susiduriame su šviesmečiais. Per metus šviesa nuskrenda beveik 9.5 trilijonus kilometrų. Iki artimiausios žvaigždės Proxima Centauri yra 4.15 šviesmečių arba 39 trilijonai km. Pritaikę Lietuvos teritorijai tinkantį mastelį, pamatysime, kad iš Vilniaus reikėtų

keliauti net 2 milijonus kilometrų, kol atsirastume pas „artimąją“ Proximą. Kitų žvaigždžių nė nebandykime siekti. Įsivelsime vėl į astronominius skaičius.

Argi neatrodo iš šio pavyzdžio, kad saulės sistemoje daug tuštumos, bet maža medžiagos? Kas gi toji saulė, kas planetos? Tik maži gniužuliukai pernelyg didelėje saulės sistemos erdvėje, kurią galime įsivaizduoti kaip didžiulį cilinderį, kurio spindulys būtų saulės — Plutono maksimalus atstumas, t.y. 7.5 bilijono kilometrų, ir aukštis apie 2.5 bilijono km., nes maždaug tokiame geometriniame pavidale planetos plaukioja aplink saulę. Dabar pačią saulę, planetas su jų mėnuliais ir žiedais, visus asteroidus ir kometas sutrinkim taip smulkiai, kad tik palaidi atomai iš jų teliktų, ir išsklaidykim lygiai, vienodu tankumu visame cilinderį. Žinoma, tai būtų žemiško pasaulio pabaiga. Bet, nežiūrint tokio tragiško likimo, pažiūrėkime, kiek atomų teks vienam buvusios saulės sistemos erdvės kubiniam centimetrui? Kitaip sakant, koks yra saulės sistemos vidutinis medžiagos tankumas? Prileiskim, kad tai bus vien tik vandenilio, paprasčiausio ir gamtoje populiariausio elemento atomai. Priskaitysime jų viename kubiniam centimetre apie šešis trilijonus.

Atrodo daug. Ypač jei palyginsim su interstelinarinės erdvės vakuumu, kurio 1000 centimetrų kube terasime vidutiniškai vos 1 vandenilio atomą. Taip pat bus daug, jei palyginsim su molekuliariniu debesim, esančiu Didžiajame Oriono miglyne. Ten vienam kubiniam centimetre bus apie pora milijonų vandenilio atomų, susimetusių į molekules po du. Tačiau tai bus labai mažai, jei palyginsime su vidutiniška žvaigžde, turinčia trilijoną trilijonų atomų 1 kubiniam cm. Jos tankumas maždaug toks, kaip vandens.

Susmulkinę saulės sistemą paskirais atomais, paverstume ją miglynu, kurs būtų juodas, tamsus, nes nebūtų jame jokios žvaigždės, kuri apšviestų dujų debesis.

Pasaulio pradžioje, apie kurią kalba Šventasis raštas, nebuvo saulės sistemos. Jos vietoje driekėsi didžiulis miglynas. „Ir Dievas tarė: tepasidaro šviesa! Ir pasidarė šviesa“ (Pradžios kn. 1, 3). Iš miglyno, iš dujų-dulkių debesies išsivystė saulė ir planetos. Prieš 4.5 bilijonų metų. Dulkių debesiu vėl pavirs, kai saulė pasens ir sprogs, panašiai kaip Tauro žvaigždyno žvaigždė, kuri sprogo 1054 metais AD ir paliko savo vietoje garsųjį Krabo miglyną.

Bet saulės sistemos susiformavimas dar nebuvo pasaulio pradžia. Turėjo pirmiau atsirasti pirmieji atomai, susiformuoti patsai miglynas. Dėl to „Pradžioje Dievas sutvėrė dangų ir žemę“ (Pradžios kn. 1, 1) — dvasinę ir fizinę visatą su garsiuoju Big Bang, kontraversinėm evoliucijom bei revoliucijom. Tik mes nežinom kaip.

A. Radžius

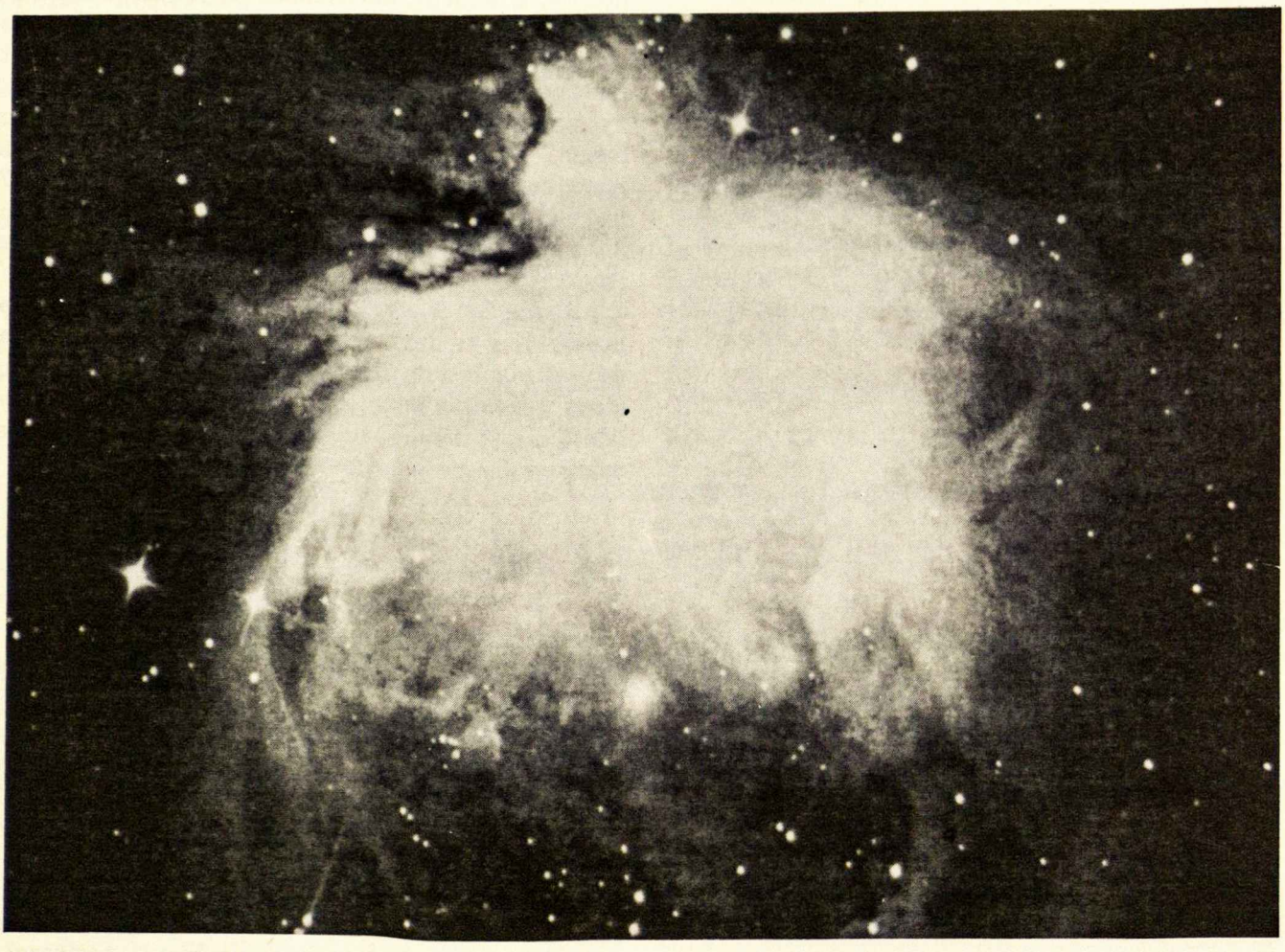

Didysis Oriono miglynas. Jame ir dabar gimsta naujos žvaigždės.

PRIE JURGIO JANKAUS „PAPARČIO ŽIEDAS“

Klausimai knygą skaitant ar diskutuojant

Pereitame Ateitininkų kongrese dr. K. Skrupskelis ateitininkus ragino būreliuose knygas skaityti (kartais ir garsiai) ir jas diskutuoti. Jurgio Jankaus knyga *Paparčio žiedas,* laimėjusi 1982 Kultūros premiją, kaip tik tam tiktų. Ar nebūtų įdomu būrelyje ar pavieniui apgalvoti šiuos klausimus apie šias noveles?

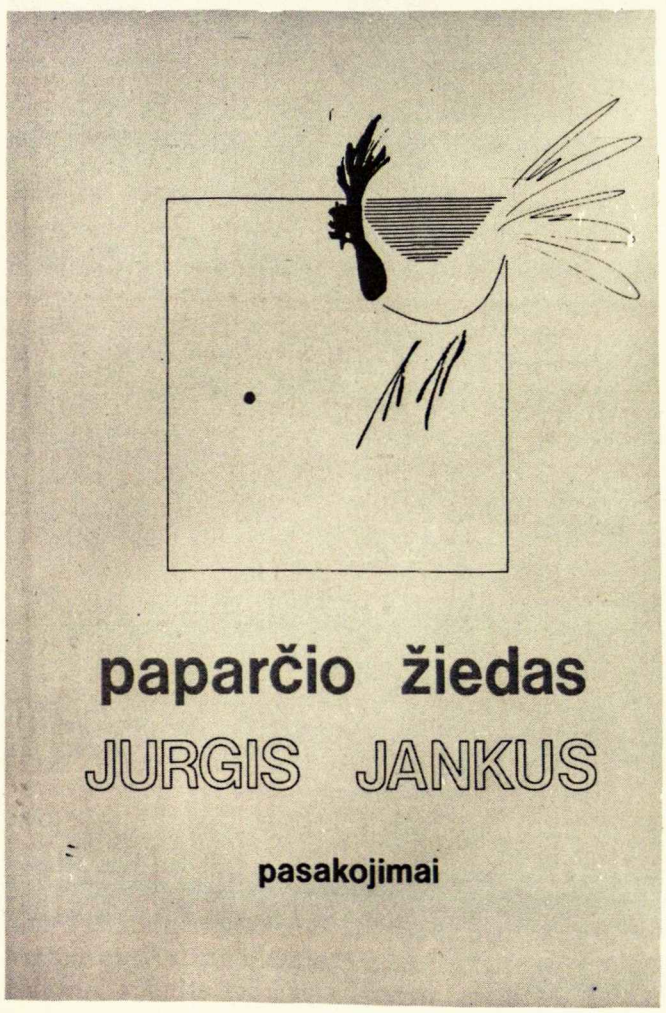

„Iš namų“

1. Prozoje irgi vartojamos poetinės priemonės. Jos skaitytoją paveikia, jam beveik nejuntant, kad yra paveikiamas. Panagrinėkime šios novelės pirmojo paragrafo muzikines priemones (asonansas, konsonansas, aliteracija, kartojimas), palyginimus ir personifikaciją. Kodėl paragrafas taip parašytas? Kaip jis skiriasi nuo, pavzydžiui, paskutiniojo paragrafo? Ar panašiai intensyvių paragrafų randame novelėse, vykstančiose Amerikoje — „Lapausis“, „Po tuo pačiu stogu?“ Novelėse, kurių praeitis Lietuvoje ir dabartis Amerikoje, ar yra panašių paragrafų, ir kur jie yra? Ką tai pasako? Gal tik aplinka kitokia; gal veikėjai kitus dalykus pastebi; gal autorius kitokius dalykus išrenka?

2. Moters ir vyro rolės: Kas atidaro ir uždaro novelę? Kas ką daro, sako; kas su kuo kaip elgiasi? Ką tai sako apie anų dienų gyvenimą ar autoriaus tų dienų gyvenimo supratimą ar pritaikymą savo tikslams? Palyginkime su kitomis novelėmis, kuriose vyksmas Lietuvoje? Amerikoje.

„Paparčio žiedas“

1. Ir religijose, ir mituose tam tikras laikotarpis stebuklingas, t.y., įgalinąs žmogų tiesiogiai susisiekti su antgamte ar paprastai jam neprieinamais dalykais. Taip susisiekti dažnai reikalinga priemonė. Kodėl Pačiaupiui visa tai atsitinka Joninių naktį? Kodėl ir religijoje, ir mituose šviesa ką nors ypatingo reiškia — ir čia kaip tik padeda „švieselė“?

2. Kaip išvengiama (ar vengiama) farso, gaidžiui grūdelį sulesus? Kodėl tai atsitinka? Ką tai parodo apie Pačiaupio ir jo žmonos nusiteikimus, pažiūras?

3. Ar galima Pačiaupio žmoną kaltinti, kad ji

norėjo truputį — ar daugiau negu truputį — turto sau palikti? Galutinai, gal jos nusikaltimas yra stoka meilės, o ne gobšumas? Ji Pačiaupį kaltina, kad jis vis kitais per daug rūpinasi (ar turime įrodymų?), ir galop savo vaikus priskiria prie kitų, o ne savųjų?

„Po tuo pačiu stogu“

1. Kokia yra draugystės atsakomybė ir kokios tos atsakomybės ribos?

2. Ar galima tikėti tuo, ką Aleksandras sako? Ar jis patikimas pasakotojas? Prisiminkime dukters kraujo rūšį; taip pat prisiminkime jo tvirtinimą, kad savo žmoną myli (kaip ta meilė rodoma?).

„Rūpesčiai“

1. Išrinkime palyginimus. Pastebėkime, kaip jie rišasi su aplinka ir patirtimi.

2. Ar moteris šioje novelėje yra todėl svarbi, kad ji gimdo, t.y., tęsia giminę? Apibūdinkime Jadvygą.

3. Kodėl pradžioje taip rūpestingai dvi šeimos lyginamos ir paskui antroji šeima užmirštama? Kas tuo pasakoma?

4. Kada ir kaip tėvo Norušio ir Jadvygos santykis pasikeičia, t.y., kada ji tampa stipresnė ir „perima valdžią“? Kodėl?

„Knyga“

1. Ar suaugusieji pakankamai dėmesio skiria Simukui; ar jį supranta? Pagalvokime apie jų duotas priežastis, kai jis pas dėdienę Genovaitę nebesilanko.

2. Kaip atskirti kaltės jausmą nuo nuodėmės? Vaikas jaučiasi kaltas, jo jausmas ir įvykiams sutapus. Ar jo jausmai nuodėmingi?

3. Kodėl svarbu, kad „moterėlė“ Simui paduoda Valančiaus knygą? Kad jo vaikai ja domisi?

„Lapausis“

1. Kodėl svarbu, kad Povilas šuniukui turi savo vardą — ne „Keturakis“, o „Lapausis“?

2. Kodėl pats šuniukas taip smulkiai aprašytas, pabrėžiamas? Kodėl jis toks svarbus Povilui? Kaip tai rišasi su Povilo kompleksu?

3. Pasekime Kazio Piliponio reakciją į Povilo elgesį ir jo paties elgesį. Kaip jis keičiasi? Kodėl? Ar psichologiniai pateisinamas paskutinis vaizdas?

„Teta Domincė“

1. Palyginkime tetos Domincės gyvenimo būdą su, pavyzdžiui, apaštalų gyvenimu. Kokiu principu ji vadovaujasi? Kaip ji tuo pačiu yra ir nėra elgeta?

2. Kęstučio vizija mes galime tikėti daugiausia dėl to, kad teta Domincė tam tikru būdu mums pristatoma. Kaip ji pristatoma, ir kodėl tai mus šiuo būdu paveikia?

3. Ar šventvagiška arba bent nepagarbu gyvųjų veidus uždėti šventųjų ir net paties Kristaus figūroms? Tai religiniame mene seniai daroma.

4. Ką šioje novelėje reiškia ugnis: žaibas, gaisras? Kokį mitą prisimename tetos Domincės aiškinime, kad iš sudeginto kryžiaus kyla nauja gyvybė? Kaip tai rišasi su Naujuoju testamentu?

Kiti klausimai

Galime klausimais bei temomis palyginti noveles ir pamatyti, kas tarp jų panašaus ir skirtingo.

1. Novelėse „Knyga“ ir „Teta Domincė“ svarbi Valančiaus knyga apie šventųjų gyvenimus. Sužinokime, ką galime apie tą knygą ir bandykime suprasti, kodėl ji tuo laiku tiems žmonėms tiek reiškė.

2. Nuo pat romano kaip žanro pradžios kai kurie svarbūs veikalai rašomi laiškų forma. Kodėl? Kaip tai paveikia autoriaus, veikėjo ir skaitytojo ryšius? Ar novelėse „Teta Domincė“ ir „Po tuo pačiu stogu“ ši priemonė naudinga, pasisekusi?

3. Vaikystės poveikis suaugusio gyvenimui parodomas daugumoje šios knygos novelių: „Rūpesčiai“, „Knyga“, „Lapausis“, „Po tuo pačiu stogu“, „Teta Domincė“. Kokia ta vaikystė ir kaip ji formuoja suaugusįjį?

4. Kai kurios novelės yra pasakojimai. Kaip tie rėmai paveikia ir patį novelės turinį, ir skaitytoją?

5. Nors novelėje „Lapausis“ Rožytė Turskienė tvirtina, kad ji savo vyrą myli (ir jis, atrodo, ją myli). Ar jos elgesys tam prieštarauja? Novelėje „Po tuo pačiu stogu“ Aleksandras irgi tvirtina, kad jis savo žmoną myli. Ar jo elgesys tai parodo? Kaip tai paaiškinti?

6. Suraskime novelėse stiprias moteris. Kokia ypač tetų ar dėdienių rolė anų laikų Lietuvos šeimynose? Kokios moterys stiprios? Kaip jos paveikia novelių pagrindinius veikėjus? Šiuo atžvilgiu visas noveles galime nagrinėti.

* * *

Šie klausimai diskusijoms iškelia kai kurias novelių įdomybes. Dar daug ką būtų galima diskutuoti. Būtų neblogai užsirašyti retai užtinkamus žodžius ir juos po truputį vartoti. Galima būtų parašyti kokios novelės tęsinį.

Jei užrašykite savo išvadas, mielai jas paskaitytume (prašome atsiųsti *Ateities* redakcijai — Red.)

Marija Stankus-Saulaitė

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJOS BIBLIOTEKA

Laiškas jaunavedžiams

NAUJAS DUETAS ŠEIMŲ CHORE

Brangūs Daina ir Sauliau,

Dar tik vakar, rodos, žaidėte su sviediniu, statėt smėlio pilis ir krykštėte kieme su būriu draugų ir draugių, o šiandien, saulėtą spalio 30 dienos popietę, padavę vienas kitam ranką, iškilmingai žengiate prie Dievo altoriaus...

Menu mažą Sauliuką (nors, atrodo, jis niekad „mažas" ir nebuvo) su broliu ir dviem sesutėm belankantį lituanistinę mokyklą Clevelande, tylų, ramų, o vėliau jau Dainavoje vadovaujantį, įvairius kursus, stovyklas pravedantį. Pasirodo, ne toks jau tylus jis buvo — reikalui esant ir balsą mokėdavo pakelti. Tačiau bendraamžių ir jaunų ateitininkiukų buvo mėgiamas ir gerbiamas vadovas.

Ir štai vieną dieną atsirado šalia jo šviesi, miniatūrinė, besišypsanti mergytė. Atsimenu Dainutę dar Clevelande motinų suorganizuotame „Tėvynės Žiburėlių" vaikų darželyje ratelį šokančią, plonu balseliu eilėraštį deklamuojančią; o vėliau, jau Čikagon išsikėlus, ši grakšti maža mergaičiukė tapo smarki sportininkė, savo gimnazijos krepšinio komandos pažiba, daug taškų komandai pelnius. Bet rado tada dar ji laiko ir mokinių valdžioje dalyvauti, ir lietuviškam gyvenime nuolat reikštis. Ypač arti prie širdies jai visada buvo ateitininkų idealai; stovyklos, kursai, susirinkimai, jaunučių globojimas jos gyvenimą, kaip ir Sauliaus, įprasmino, praturtino. Ateitininkiškų idealų keliu beeinant ir juodviejų keliai susikryžiavo. Ir stebėjom šalia didelio Sauliaus nuolat besisukančia šviesią mergaičiukę. Maža ūgiu, bet didele mylinčia širdim, plačiais užmojais, gražiais gyvenimo planais ir idealais pasipuošusią, kurie nuostabiai sutapo su Sauliaus gyvenimo siekiais ir suvedė juos į bendrą kelią — Clevelande prasidėjusį, per Dainavos kelelius iki Chicagos atvedusį...

* * *

Žvilgsnis krypsta į mano draugę, jaunosios motiną. Jos širdis pilna ne tik laimės ir džiaugsmo, bet ir liūdesio. Jau jos „mažiukė" ne su ja dalinsis savo jaunatviško džiaugsmo ir išgyvenimų momentais, bet su ją čia pasitinkančiu, mylinčiu Saulium. „Bet taip ir turi būti", raminasi ji. Baltame nuotakos rūbe motina mato ir savo dukros sielos gelmes, ir jos mintys krypsta į Aukščiausią. „Viešpatie, dėkoju už malonę"... kartoja ji.

* * *

Trimito garsų lydimi, tėvelių vedami, artinatės prie altoriaus; Daina, skaisčios saulės nušviesta baltuose nuotakos rūbuose (ir kas tą nuostabiai saulėtą rudens dieną išmeldė?!); Saulius — orus ir rimtas; didelio būrio draugų ir draugių lydimi ir gausiai susirinkusių giminių ir draugų pripildytoje bažnyčioje stebimi... Jūsų santuokos liudytojai — trys Dievo tarnai — kun. St. Yla, kun. L. Zaremba ir kun. A. Saulaitis — priima Judviejų širdžių ir lūpų priesaiką. „Per Jį, su Juo, ir Jame žengiate šį žingsnį", skamba Judviem ateitininkiškus idealus diegusio dvasios vado kun. Stasio Ylos žodžiai... Ir aidi jie didžiulės Nekalto Prasidėjimo šventovės skliautuose... O Sauliaus sesutės Ritos Kliorienės vadovaujamas Nerijos vokalinis vienetas gieda Judviejų širdžių maldos žodžius:

„Palaimink mūsų meilę, o Viešpatie šventas,
Ir mūsų jaunystę ir mūsų viltis.
Padėki mums džiaugtis kartu ir gyventi.
Globok mūsų žingsnius, ir būki arti".

Tą maldą kartojame savo širdyse ir mes, gausūs judviejų priesaikos liudytojai, ir jaučiame, kaip ji per šventovės langus besišypsančios saulės spinduliais kyla aukštyn į Viešpatį...

* * *

Su duona, druska ir vandeniu, kuris prasmingesnis už vyną, nes reikalingas gyvenimui ir gyvybei, pasitinka Judu tėveliai — Aldona ir Vytautas Kamantai bei Birutė ir Vladas Čyvai — puošnioje Sabre Room salėje. Rudens žiedais ir lietuviškomis rugių varpomis išpuoštus gausių vaišių stalus palaimina kun. Yla ir tęsiame Judviejų dvasinę puotą, stiprindami kūną ir džiaugdamiesi kartu su Judviem. Jaunosios tėvelis Vytautas Kamantas sveikina visus šventės dalyvius, dėkoja ir džiaugiasi nauja šeima. Pristatomi artimieji, giminės, iš arti ir toli suplaukę. Kūrybingai ir vaizdžiai vakaro pravedėja Onytė Kliorytė supažindina visus su pamergėmis ir pabroliais. Dar kartą džiugina Nerija kartu su gražiabalsiu vakaro pravedėju Petru Tutinu ir išklausom jaunojo Sauliaus Čyvo prasmingo žodžio, perpinto humoru ir nemeluotu nuoširdumu. Vyties orkestro palydimi, jau sukatės Judu vestuvinio valso sukūry... Jus seka 300 žmonių, čia sukviestų dalintis Judviejų džiaugsmu. Ir grįžta sutuoktuvių metu bažnyčioje dvasios vado pasakytos mintys: „esate naujas duetas šeimų chore... užsimirš vestuvės... liks tik nuotrupos... bet liks visam gyvenimui, ką pažadėjote vienas kitam..."

Linkime Judviem, Daina ir Sauliau, Jūsų bendram gyvenimo kely ramybės, meilės, džiaugsmo...

DALIA STANIŠKIENĖ

GIEDOKIME!

Vilius Dundzila

„Linksminkimės ir džiaukimės! / Dievui garbę duodami, giedokime!“

Mūsų liaudies išmintis šiais giesmės žodžiais skelbia tą patį, ką Romos Katalikų Bažnyčia, atsinaujindama po antrojo Vatikano susirinkimo, skelbia: reikia giedoti, garbinant Dievą. Todėl bažnyčia skiria ypatingą dėmesį giesmėms mišiose. Ir tai stebėtinai sutampa su sena lietuvių giedojimo tradicija.

Lietuviai nuo senovės daug gieda per mišias. Tai skiriasi nuo vietinių amerikiečių ar kanadiečių papročių: per mišias mažai, jei iš viso, giedodavo. Pavartydami bet kokią lietuvių maldaknygę, surandame labai daug giesmių. Tačiau dabar mūsų mišių giesmės mažai skiriasi nuo vietinio krašto gyventojų mišių, nes giedamos vos keturios giesmės (įžangos, aukojimo, komunijos ir pabaigos). Ir per dažnai tos pačios giesmės kas savaitę giedamos. Tenka pagalvoti, ar neapleidome senos lietuvių tradicijos, kuri tebepuoselėjama dabartinėje Lietuvoje.

Taigi, bažnyčios noras sutampa su lietuvių papročiais. Romos Katalikų Bažnyčia paskelbusi du labai svarbius, visabažnytinius dokumentus, aiškinančius ir išdėstančius, kaip reikia giedoti: „Romos Mišiolo bendrasis nurodymas“ ir „Muzika katalikų pamaldose“. Kadangi neįmanoma visiems susipažinti su šiais dokumentais, juos sutrauktai išdėstysiu, paminėdamas teologų komentarus ir nurodymus, pritaikydamas lietuvių giesmėm, kiek įmanoma.

Visų pirmiausia, mišiose yra trys rūšys giedojimų: visos bendruomenės, choro ir kunigo. Kiekvienas turi tik savo dalis giedoti. Visos bendruomenės giesmės suskirstomos svarbos tvarka į keturias grupes. Įsakyta giedoti svarbiausias giesmes, nes jo lydi esmines mišių dalis. Negiedant šių giesmių, nevalia kitų giesmių giedoti, nes tai dėmesį nukreipia nuo esminių mišių dalių. Nėra atsitiktinumas, kad svarbiausios giesmės susirišusios su esminėm mišių dalim.

Pirmai grupei priklauso penki atsakymai: evangelijos priegiesmis „aleliuja“, „šventas“, tikėjimo paslaptis, didysis „amen“ ir „Tavo valdžia...“ Jos pabrėžia esmines mišių dalis: evangeliją, eucharistiją ir komuniją. Įsakyta, kaip jau minėjau, šias giesmes giedoti. Negiedant evangelijos priegiesmio, reikia jį iš viso praleisti. Lietuviai labai lengvai gali įgyvendinti šį nurodymą, nes Putname išleistas „Giesmynėlis jaunimui“ ir Europos Lietuvių sielovados giesmynas turi gausų melodijų pasirinkimą šiems atsakymams.

Antra grupė — dvi procesinės giesmės. Įžanginė giesmė ir komunijos giesmė suvienija ir sukaupia bendruomenę, jų jausmus paveikdamos. Žinoma, jos atitinka liturginių metų laikotarpiui. Įžanginė giesmė yra trumpa, nes ją reikia nuo pradžios iki galo išgiedoti. Kitaip sakant, ji nenutraukiama, kunigui pasiruošus persižegnoti. Sena lietuvių giesmė „Pulkim ant kelių“ nėra pradžios giesmė, o giesmė prieš mišias. Netinka mišias ja pradėti. Pabaigoje giedama giesmė „O Kristau“ labai tinka mišių pradžiai. Minėtuose giesmynuose yra nemažas gerų įžanginių giesmių pasirinkimas.

Komunijos giesmė galėtų būti atkartotinės pobūdžio, kad nereikėtų giesmynų procesijoje nešiotis. Choras gieda posmus, o visi gieda atkartotinę. Vi-

siems gerai žinomos giesmės irgi tinka komunijai. Vienas komentatorius, Eugene Valsh, siūlo chorui giedoti komunijos giesmę, o visiems sugiedoti giesmę po komunijos. Daugelis bažnyčių gieda giesmę tik po komunijos. Mūsų giesmynėliuose yra gausus gerų giesmių pasirinkimas.

Trečiai grupei priklauso viena giesmė: psalmė. Taip! psalmės yra giesmės, nors nebeturime jų senų gaidų. Žydai giedodavo ir tebegieda psalmes. Pirmieji krikščionys, būdami žydai, tęsė šią tradiciją. Vienuolynuose psalmės nuo senovės giedamos. Dabar mes vėl turime giedoti psalmes, kaip mūsų protėviai darė. Psalmės geriausiai giedamos posmų ir atkartotinės būdu. Nors mes nepasižymime gausiomis psalmių melodijomis, galime vartoti senas bažnyčios gaidas, pvz., gregorianą. Reikia tikėtis, kad mūsų kompozitoriai netrukus sukurs lietuviškų melodijų psalmėms.

Ketvirtai giesmių grupei priklauso likę atsakymai: „Viešpatie, pasigailėk", „Garbė Dievui aukštybėse", „Tėve mūsų", „Dievo Avinėli" ir tikėjimo išpažinimas. Pirmus du minėtus atsakymus galima labai įvairinti, kad bendruomenė ir choras ar giesmininkas pakaitomis giedotų. „Dievo Avinėli" yra litanija, kuri, kaip ir visos litanijos, giedamos vienam ar vienai vedant ir visiems atsakant. Lietuvių giesmynuose yra keletas melodijų. Lietuvių melodija tikėjimo išpažinimui labai lengva, tad galėtume atgaivinti mūsų tradiciją ir šį išpažinimą giedoti.

Taigi, jau visos giesmių grupės, bet dvi įprastos giesmės ir vienas atsakymas nepaminėtas. Aukojimo giesmė skirta vien chorui. Šiuo metu turi progą pasilsėti po žodžio liturgijos ir susikaupti eucharistijai bei komunijai. Choro rami giesmė padeda tai atsiekti.

Baigiamoji giesmė niekados nebuvo įrašyta į apeigas, nes mišios baigiasi prieš šią giesmę, diakonui linkint „Telydi Jus Viešpaties malonė". Siūloma chorui vienam giedoti arba orkestrui groti. Bet iš įpročio giedame giesmę.

Tikinčiųjų maldą galima giedoti, parapijos liturginiam komitetui tam pritarus. Lietuvių suplikacija „Šventas Dieve" labai tinka. Galima pridėti ir kitus prašymus. Svarbu, kad visi susirinkę įsijungtų, pridedami savus prašymus nustatytu laiku.

Baigiant kartoju, kad giedojimas mišiose yra sena lietuvių tradicja, kurią bažnyčia remia ir puoselėja. Giesmė padeda žmonėms įsijungti į mišias ir dvasiškai būti įkvėptiems. Tai, žinoma, nepriklauso vien nuo giesmių. Sekime bažnyčios nurodymus, įgyvendindami lietuvių papročius: giedokime!

ATŽALOS

KĄ REIŠKIA BŪTI KATALIKU

Gytis Barzdukas

Ką reiškia būti kataliku? Koks yra katalikiškas gyvenimas mums, jaunimui?

Gal turėčiau pradėti su Dievu. Kas yra Dievas mūsų tikėjime? Dievas nėra teisėjas, kuris sėdi danguje ir pasmerkia mus už kiekvieną judesį. Angliškos mokyklos literatūros klasėje mes perskaitėm Dantės „Inferno". Šita poezija buvo parašyta viduramžyje ir joje aprašo skirtingas buvimas.

Klasėje per diskusijas vienas mokinys apsisuko ir man tarė: „Pagal tai niekas į dangų nenueis. Taip tuo laiku žmonės galvojo".

Jie galvojo, kad Dievas bausdavo tave, nes tu savo 9 novenų nesukalbėjai vakare prieš einant gult. Keli žmonės, labai seni, jautė, kad žmonėms reikėjo surašyti visus atsakymus. Buvo: „Jeigu tu tai darysi, tai taip tau atsitiks". Reikėjo žinoti, kaip teisingai gyventi, visus angelus ir šventuosius ir kokiam santykyje jie buvo su Dievu. Palyginus ankstyvinę bažnyčią, šitaip ji nežiūrėjo į Dievą. Jiems katalikų religija buvo meilė ir dalyvavimas vienas su kitu. Religija buvo nesudėtinga.

Religiją galima palyginti su vyriausybe. JAV Konstitucija, kuri buvo surašyta kaip labai paprastas dokumentas. Todėl mūsų valstybė 200 metų išsilaikė stipri. Kitos naujos valstybės išrašė daug įsakymų savo piliečiams. Tai blogai veikia, nes žmonės jautėsi surišti ir daug kartų nesupranta, kas darosi ir kodėl jiems reikia tą ir tą daryti. Žmonėms nepatinka daug taisyklių.

Dievas neturėtų būti mūsų teisėjas. Mūsų Dievas yra besąlyginė meilė. Jis mus mylės, nesvarbu ką mes darome, kaip mes gyvename. Jis tik tai daro: myli savo žmones.

Ką tai mums reiškia? Mums sako, kad mūsų religija turėtų būti įkurta meilėje, nes mes įkuriam religiją su Dievu, kuris yra meilė, ne ant įstatymų, tikėjimo dėsnių ir dogmų. Dievas davė jums 10 Dievo Įsakymų, bet Jo Sūnus, kurį Jis atsiuntė savo meilėje, paliko mums gyvenimo būdą: mylėti savo artimą. Jeigu tai darom, ar mes ne sekame Dievo įsakymų? Negalime visados sekti šiuos įsakymus, nes mes esame žmonės, todėl negalime čia turėti rojaus. Dievas mus priims visados, ir kai mes nusidedamt, nes Jo yra besąlyginė meilė. Jis myli mus amžinai.

Tai greičiausiai jums skamba kaip pamokslas ar pradžios mokyklos religijos pamoka. Reikėtų prie visų prieiti ir juos apkabinti Kristaus vardu, ar ne? Yra žodis, kuris eina su meile: aš atleidžiu.

Gerbti kitus reiškia pagalvoti apie jų jausmus, priimti juos kaip jie yra. Jeigu tau nepatinka žmogus, leisk jam eiti savo keliu ir tu eik savo keliu. Nereikia ir

negali visus priversti, kad jie galvotų kaip tu galvoji.

Mes žinome visi, kad svarbi religijos dalis yra Dievo garbinimas. Kaip mes turime garbinti Dievą? Turime garbinti Dievą savo gyvenimu, taip kaip mes gyvenime. Dievas yra meilė, geriausias būdas garbinti Jį yra mylėti kitus. Ar tas nėra daugiau logiška, negu sėdėti bažnyčioj, galvojant, ką reikės šiandien padaryti? Bažnyčia turi savo vietą, bet reikia kiekvieną dieną gyventi tikėjimu.

Galime daug išmokti nuo ankstyvos bažnyčios. Jie atsisakė visko, ką jie turėjo, ir su viens kitu dalinosi. Jie buvo persekiojami, bet jie išsilaikė per savo tikėjimą.

Jūs greičiausiai galvojote, kad aš jums duosiu „10 lengvų būdų būti geru kataliku". Gyventi savo tikėjime nėra lengva, bet yra įmanoma.

Katalikiškumas yra labai lengvas tikėjimas: mylėti — gerbti savo artimą.

ATSISVEIKINIMAS

Tamsią naktį
bridome per žvaigždynus
Tik mudu du... retam laikui kartu.

Pasakojai savo svajones.
Ir nors atidžiai klausiausi,
Atitolai nuo manęs.
... apsuptas mąstymais, bežiūrėdamas į ateitį.

Ir minties akyse
Nuo žemės pakilai.
Tamsus erelis.

Kiekvienas suplasnojimas stiprių sparnų
nešė tave tolyn.
Iki kol buvai tik tamsus šešėlis nakties danguje.

Nesupratau.
Ir lėtais, vaiko žingsniais
bridau tolyn.

Tik dabar
daug ašarų ir metų vėliau,
Skausmingai išmokau, ką bandei man išaiškint.
Ir norisi skrist.

MILDA PALUBINSKAITĖ

Studentai ateitininkai Dainavos stovykloje

ATEITININKŲ ŽVILGSNIS Į SAVE

AF Tarybos posėdžio pranešimo tęsinys 1982 spalio 23

Pranešimai iš sąjungų veiklos. Jaunųjų ateitininkų sąjungos pirmininkė Birutė Bublienė pranešė, kaip efektyviai jaunučiai ir jauniai veikia. Centro valdyba labai kruopščiai ruošiasi vasaros stovyklavimui. Jau prieš Kalėdas stovyklos programa pradedama organizuoti. Ankstyvą pavasarį yra pravedami vadovų kursai. Pernai vadovų kursus lankė 30 kandidatų, o stovyklavimui reikėjo parinkti tiktai 14 vadovų. Šįmet kursai bus ruošiami Chicagoje, o gal ir Los Angeles. Posėdžio dalyviai buvo supažindinti su akivaizdiniu vadovėliu patiems mažiesiems nariams. Šiais metais dar norima išleisti egzaminų vadovėlį. Kitais metais bus bandoma centro valdybą sudaryti Chicagoje ar kuriame kitame mieste.

Nutarta į jaunimo auklėjimo darbus labiau jungti jaunučių bei jaunių tėvus. Kai kuriose vietovėse tėvai įsijungia labai pozityviai, ypač pastebėję, kad veikla teigiamai veikia jaunimą. Vienbalsiai pasisakyta kviesti jaunimo tėvus į tą svarbią jaunimo veiklą, nežiūrint, ar jie yra buvę ar nebuvę ateitininkais.

Jau keli metai jaunučių stovyklos nesutalpina visų norinčių stoyklauti. Aušra Liulevičienė išreiškė tėvų pageidavimą, kad nebūtų reikalaujama viso dviejų savaičių mokesčio iš karto du mėnesiu prieš atvykstant į stovyklą, bet būtų tenkinamasi registracijos mokesčiu.

Moksleivių Sąjungos vardu pranešimą darė vicepirmininkas Linas Palubinskas. Centro valdyba vasarą organizuoja keturias stovyklas: Dainavoje, Californijoje, Neringoje ir Kanadoje ir eilę kursų žiemą. Yra pastebimas narių didėjimas, turint prieauglio iš jaunųjų ateitininkų sąjungos. Dabar sąjungoje yra daugiau jaunųjų negu vyresniųjų.

Posėdžio dalyviai daugumoje pageidavo, kad stovyklose ir kursuose būtų vyresniųjų globėjų. Daugumoje tai buvo narių tėvų, jaunųjų sendraugių, pageidavimas. Taryba nutarė, kad centro valdyba konkretiems uždaviniams vykdyti kviestųsi vyresniuosius patarėjus globėjus. Taryba nutarė prašyti AF dvasios vadą pasirūpinti, kad moksleivių ateitininkų sąjunga turėtų nuolatinį dvasios vadą kaip centro valdybos narį. Paaiškėjo, kad moksleivių ateitininkų

stovykloms vadovų netrūksta. Dainavos ir Californijos stovyklos būna gausios, Neringoje stovyklautojų mažiau; manoma, kad tai būna dėl nepatogaus laiko. Rūpinamasi gauti patogesnes stovyklavimo datas.

Juozas Polikaitis pranešė, kad neateitininkai po stovyklavimo moksleivių ateitininkų stovykloje noriai įsirašo į narius.

Pritarta Vytauto Šoliūno pageidavimui, kad sąjungų atstovai Ateitininkų Federacijos valdyboje pasistengtų palaikyti geresnį ryšį su atstovaujamos sąjungos veikla ir jaustų jos rūpesčius, trūkumus ir tuo kiek gyventų.

MAS atstovas Linas Palubinskas nusiskundė veiklos medžiagos stoka kuopose. Po šio posėdžio tuo reikalu tarybos pirmininkas jau susisiekė su moksleivių veiklos programos komisijos pirmininku B. Lukošiūnu, kuris nusiskundė, kad planas sudarytas, uždaviniai paskirstyti, bet jam nepavyksta iš pasižadėjusių medžiagos gauti. Tarybos pirmininkas pažadėjo jam talkinti. Atrodo, kad pirmam leidinėliui medžiaga greit bus sutelkta.

Sesuo Margarita, kalbėdama dr. Gustainienės, Toronto jaunimo globėjos, vardu, pranešė apie padėtį Toronte ir apskritai Rytuose. Toronte pora metų jaunimo veikla buvo apsilpusi, dabar stiprėja. Anapilio kuopa atgaivinama. Komitetas, sudarytas Rytuose, — paruošė gairių metmenis stovyklinei programai. New Yorke jaunimo kuopelės veikia kelių energingų vadovių,-ų dėka. Bostone iki šiol nesisekė surasti organizatorių, bet dabar yra vilties. Kai Neringoje bus gautos patogesnės stovyklavimo datos, tikimasi sutelkti daugiau stovyklautojų.

Juozas Polikaitis pageidavo, kad kiekvienoje moksleivių ateitininkų stovykloje būtų kapelionas. Almis Kuolas ir Birutė Bublienė išreiškė pageidavimą tėvų, kurių vaikai jau iš Jaunųjų Ateit. Sąjungos pereina į Moksl. Sąjungą, kad moksleivių stovyklose būtų suaugusių globėjų. Taryba tam pageidavimui pritarė.

Posėdyje kalbėta kiek plačiau studentų ateitininkų veiklos klausimais. Lino Palubinsko nuomone, prieš porą metų vyko pozityvus posūkis studentų ateitininkų veikloje. Daug priklauso nuo centro valdybos bei nuo sugebėjimo išvengti neigiamos įtakos kurią sukelia savaitgalių atvykėliai.

Federacijos vadui Juozui Laučkai ir tarybos pirmininkui dr. Adolfui Damušiui pavesta susitikti su centro valdyba ir aptarti padėtį.

Nutarta, kad AF valdybos įgaliotas asmuo su stud. centro valdyba paruoštų ateities stovyklos programą ir stovyklavimo reguliaminą. Kadangi studentija būna apkrauta studijomis, ji turi kviesti patarėjus stovyklavimo gairėms ir veiklos programai sudaryti. Atskirose vietovėse studentų kuopos turi turėti savo vyresniuosius patarėjus. Į jų uždavinius turėtų įeiti organizavimas studentų susitikimų su vyresniaisiais pokalbiams. Jonas Valukonis, sendraugių ateitininkų pirmininkas, tokią mintį kelia ir centro valdybos aplinkraštyje ir savo laiške šiam tarybos posėdžiui. Tai siūlė ir Pranas Baltakis telefoniniame pasikalbėjime su tarybos pirmininku.

Po šio posėdžio AF vadas Juozas Laučka susisiekė su SAS centro valdybos nariais ir patyrė, kad jie posėdyje negalėjo dalyvauti, nes buvo apkrauti ir studijomis ir tarnybos darbais ir tuo metu vykusiais egzaminais. Sutarta su centro valdyba susitikti vėliau.

Juozas Baužys pranešė apie Chicagos židinio (vietovės tarybos) veiklą. Pirmame posėdyje dalyvavo apie 30 asmenų. Vėliau mažiau. Tarybos posėdžio dalyviai kėlė vietovių židinių veiklos svarbą ir naudą. Vietovės židinys yra vienetas, kuris sutelkia visą vadovaujantį vietovės kolektyvą ir sendraugių valdybą, ir jaunimo kuopelių pirmininkus bei atstovus, ir dvasios vadą, ir globėjus, ir patarėjus, ir tėvų komiteto atstovus. Tai yra pats tinkamiausias vadovaujantis vietovės vienetas sudaryti metiniam veiklos planui ir metų laikotarpyje derinti veiklą. Tokių židinių pasitarimai atskirose vietovėse ugdo solidarumo dvasią ir yra naudingi visiems vienetams. Taryba skatina, kad tokie vietovių židiniai visur veiktų.

Sendraugių Sąjungos pirmininko Jono Valukonio raštu atsiųstas pranešimas ir centro valdybos aplinkraštis Nr. 2 buvo perskaityti. Ten iškeltiems konkretiems siūlymams jaunųjų sendraugių organizavimo klausimu ir ateitininkų tėvų bendravimo klausimu tarybos posėdžio dalyviai pritarė, patardami į tą bendravimą įjungti ir mūsų jaunųjų narių tėvus, nors jie dar ir nėra buvę mūsų organizacijos nariais. Jų dėmesys mūsų organizacijai yra sveikintinas ir jų parama yra laukiama ir mūsų organizacijai ir jų jaunimui naudinga.

Apie leidinių seriją „Mūsų idėjos dabarties šviesoje“, jos vadovui dr. Algiui Norvilui negalint atvykti, pranešimą padarė tarybos pirmininkas dr. A. Damušis. Pirmasis leidinys „Asmuo ir istorija“, parašytas dr. Antano Maceinos, susilaukė daug dėmesio. Vietovių židiniai turėtų suruošti pokalbius visiems vietovės ateitininkams ir visuomenei leidinyje keliamais klausimais. Taip pat tai būtų labai gera tema sendraugių pokalbiams su studentais šeimyniniuose susitikimuose. Poros mėnesių laikotarpyje spaudai bus atiduota dr. kun. Antano Paškaus knygelė „Asmuo ir laisvė“. Dr. Kęstutis Skrupskelis pažadėjo paruošti studiją tema „Demokratija ir utopija“. Iš anksčiau buvo paprašyti pora asmenų ir daugiau numatomų autorių yra kontaktuojami.

Tie visi suplanuoti ir ruošiami leidiniai labai tiks pokalbiams su jaunųjų ateitininkų tėvais.

Taryba primena kongreso nutarimą, kad tų leidinių temomis būtų organizuojami pokalbiai, skaitymas ir diskusijos.

Taryba atkreipia sendraugių sąjungos centro valdybos dėmesį į pokalbių su jaunųjų ateitininkų tėvais svarbą. Jie galėtų būti vykdomi tėvams atvežus jaunučius bei jaunius į susirinkimą. Tokie tėvų pokalbiai kuria bent viena aktyvia tema būtų labai tinkama priemonė jaunųjų sendraugių veiklai.

Aušra Liulevičienė atkreipė dėmesį į vieną neigiamą reiškinį mūsų visuomenėje, „nenorą suprasti kito asmens argumentuotos nuomonės ir tendenciją žeminti asmenį, reiškiantį kitokią nuomo-

nę, ar esantį kitokio įsitikinimo". Taryboje išryškėjo nusistatymas, kad argumentuota diskusija kultūringoje demokratinėje visuomenėje yra būtina. Sveikos mintys ir teisingesni sprendimai iškyla iš pasikeitimo argumentuotomis nuomonėmis, gyvų išmintingai vedamų diskusijų. Žeminimas asmens tiktai todėl, kad jis yra kitokios nuomonės ar įsitikinimo, yra neigiamas reiškinys. Tokie reiškiniai turėtų būti šalinami iš mūsų tautinio kolektyvo. Tariantis po posėdžio su keliais tarybos nariais, kilo mintis, kad prie to klausimo nuodugnesnio ryškinimo ir konkretaus sprendimo dar reikėtų grįžti vėliau.

Ateities vyr. redaktorius kun. dr. Kęstutis Trimakas apžvelgė žurnalo tikslus ir vaidmenį organizacijoje. *Ateityje* gana pilnai atsispindi organizacijos veikla. Pasiruošimas kongresui *Ateityje* buvo labai gyvas. Vienas *Ateities* numeris netrukus skiriamas Australijos ateitininkams. Jam medžiagą ruošia Pusdešris, prel. P. Butkus ir Juozas Stepanas. *Ateityje* bus išsamiai aprašytas akademinis savaitgalis, Jono Pabedinsko suorganizuotas Chicagoje ir Lemonte spalio mėn. 14-16 dienomis. Žurnale bus skirta tinkamo dėmesio lietuviškų parapijų metams ir šv. Kazimiero sukakčiai. Yra ieškoma kandidatų redakciniam kolektyvui papildyti.

Juozas Polikaitis, *Ateities* administratorius, painformavo, kad yra bandoma prenumeratą išrinkti iš neužsimokėjusių. Kol kas rezultatai tos akcijos neperdidžiausi Ateities spausdinama 1200 egzempliorių. Devynių dolerių prenumerata išlaidų nepadengia, nes spausdinimas, popierius ir pašto išlaidos labai pakilo. Tarybos posėdžio dalyviai pritarė metinį prenumeratos mokestį pakelti iki 15 dolerių. Laiškų adresavimas greit bus vykdomas mašina. Tas palengvins administracijai laikyti ryšį su *Ateities* skaitytojais. Taryba siūlė parašyti asmeniškus laiškus visiems sendraugiams ir ateit. jaunimo tėvams, raginant prenumeruotis *Ateitį*.

Sesers Margaritos Bareikaitės pranešimu, jaunimo stovyklų programoms ruošti ir derinti koordinacinę komisiją sudaro kun. St. Yla, sesuo Ona Mikailaitė, dr. Česl. Masaitis ir Gita Kupčinskienė.

Posėdis prasidėjo 9 valandą ryto ir buvo baigtas 4:30 val. p.p.

A. Dmš.

ATEITININKŲ TARYBOS POSĖDŽIO IŠVADOS

1982 spalio 23 d., Ateitininkų Federacijos Tarybos posėdžio svarstymus ir išvadas galima sutrauktai taip susumuoti:

1. Įvairių vietovių židiniai, kaip nurodyta sukaktuvinio kongreso pasisakymuose, yra veiksminga priemonė ateitininkų veiklai skatinti, stiprinti ir derinti, todėl jie palaikytini, o vietovėse, kur jų nėra, įsteigtini.

2. Mūsų jaunuomenės (jaunųjų, moksleivių ir studentų) vienetai prašomi sau į talką ir pagalbą kviesti tiek jaunesniuosius, tiek ir vyresniuosius sendraugius, kad jie bendradarbiautų tiek savo idėjomis, tiek ir galimai dažnesniu dalyvavimu jaunimo renginiuose, kursuose, stovyklose ir sąjungų vadovavimo patarimuose.

3. Kursų ir stovyklų programų ruošimas, jų vykdymas ir vadovų parinkimas bei stovyklų priežiūra turėtų būti glaudžiau derinamas, kad visos mūsų jaunimo ideologinio auklėjimo pastangos duotų geriausius vaisius. Veiksmingo derinimo iniciatyva geriausiai tiktų Federacijos valdybai.

4. Taryba pritaria valdybos veiksmams palaikyti ir stiprinti artimus ryšius su visų žemynų ateitininkais. Tęstina parama Pietų Amerikos, ypač Brazilijos ateitininkams, pagelbstint ten suruošti jaunimo stovyklas ir kitais būdais padedant tokiem pasiaukojusiems jaunimo auklėtojams, kaip kun. Juozas Šeškevičius.

5. Taryba yra dėkinga kun. dr. K. Trimakui už sutikimą vykti į Australiją ir ten kelių savaičių religinės atgaivos pravedimo viešnagės dienomis aplankyti ir ateitininkų susitelkimus. Taryba taip pat reiškia pasitenkinimą, kad bus išleistas Australijos ateitininkams skirtas *Ateities* numeris.

6. Kadangi žymiai pabrango spaustuvių ir pašto patarnavimo išlaidos, Taryba pritaria *Ateities* administracijos siūlymui pakelti metinę *Ateities* prenumeratą iki 15 dolerių, o garbės prenumeratą — iki 25 dol. Taryba kviečia visus Federacijos narius *Ateities* leidimą galimai dosniau paremti tiek raštu, tiek finansiškai (1983 m. prenumerata yra 12 dol.; garbės — 20 dol. — Red.)

7. Ateitininkų šalpos fondas, tęsiąs išbandytą darbą pagelbėti finansinės paramos reikalingiems studijuojantiems ateitininkams ir padėti organizacinei veiklai, turėtų naudotis visų mūsų aktyviu pritarimu. Jei *visi* sendraugiai paskubėtų bent su nario mokesčiu, Ateitininkų šalpos fondas galėtų patenkinti daugiau prašymų, kurių skaičius pastaruoju metu yra pagausėjęs.

8. Taryba kviečia visus mūsų vienetus aktyviai padėti Lietuviškų Parapijų metų centriniam komitetui įvykdyti jo siūlymus. Mūsų skyriams, kuopoms ir draugovėms patariame savo vietovėse glaudžiai bendradarbiauti su Lietuvos Vyčiais ir kitomis katalikų organizacijomis, kad lietuviškos parapijos ir misijos pajustų didesnį ir gyvesnį tikinčiųjų įsijungimą į jų išlaikymą ir stiprinimą.

9. Artėjant Šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakčiai, visi mūsų vienetai prašomi gyvai atsiliepti į minėjimo komiteto pranešimus ir prašymus. Drauge visi ateitininkai prašomi dalyvauti nuolatiniame maldos vajuje, kad garbingasis Dievo tarnas arkiv. Jurgis Matulaitis greičiau susilauktų Bažnyčios pripažinimo palaimintuoju.

10. Nuolatos atsimindami pavergtą Lietuvą, ateitininkai jungiasi Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos skelbiamose maldose ir jos darbe pagelbėti Lietuvos tikintiesiems ir visai Tautai visais galimais būdais.

11. Federacijos Taryba kviečia visus Federacijos vienetus ir pa-

vienius narius aktyviai dalyvauti Federacijos vado, Tarybos 15-kos narių ir Kontrolės komisijos 3-jų narių rinkimuose, įvyksiančiuose 1983 metų rudenį. Jau dabar laikas numatyti ir kalbinti kandidatus.

CALIFORNIJOS KALAKURSAI

1982 m. lapkričio 26, 27 ir 28 dienomis įvyko Californijos Kalakursai Valyermo, California. Šalia juokų, dainų, šokių ir bendro padraugavimo tarpusavyje, kursantai nagrinėjo temą: „Išmokti, kas esu, kad geriau suprasčiau, kur aš einu ir kaip ten patekti". Keturi paskaitininkai stengėsi mums padėti rasti atsakymus šiem klausimam.

Jūratės Raulinaitytės paskaita išaiškino mūsų literatūrines šaknis. Kunigo Celiešiaus paskaita/pamokslas apibūdino įvairias filosofijas, jų mintis asmenybės klausimu ir krikščionių asmens supratimą: „Mes esame laisvos valios individai. Tą laisvą valią galime naudoti gėriui ar blogiui, bet sprendimas mūsų". Juliaus Raulinaičio paskaita išvardino kelis praktiškus sunkumus, kuriuos lietuviai pergyvena profesiniame gyvenime ir kaip juos įveikti. Gintaro Grušo paskaita buvo padalinta į dvi lengvai atskiriamas dalis. Užpildėme anketą savęs pažinimui. Joje buvo klausimų apie asmeniškus užsiėmimus, ateitininkus, ir krikščionybės įvykdymą. Sekanti dalis įvyko kitą dieną ir nieko neturėjo bendro su anketa. Diskutavome ateitininkus kaip organizaciją. (Ar esame ta pati organizacija, kurią P. Dovydaitis įsteigė? Ar mūsų tikslai pasikeitę ir turėtų būti perrašyti? Ar verta likti ateitininkais, ar būtų geriau steigti naujas organizacijas?) Ilgai ir karštai diskutavome ir pagaliau, išskiriant kelis, kaip būrys nusprendėme kad, „Esame ta pati organizacija tik apsilpę ir turime ‚atsinaujinti' ". Kalakursai žinoma, buvo labai smagūs, bet kaip intelektualinis subuvimas buvo naudingi ir visų dalyvių labai įvertinami.

Milda Palubinskaitė

Los angelietės D. Tomkutė, Ž. Tomkutė, G. Radvenytė ir D. Vosyliūtė lanko kapines spalio 31.

Los Angeles moksleiviai iškylos metu.

EGLUTĖ Chicagos apylinkės

1982 m. gruodžio 12 d. Ateitininkų namuose, Lemonte, įvyko Partizano Daumanto Ateitininkų jaunučių ir jaunių kuopos eglutė. Dalyvavo vaikučiai, jų šeimos, globėjos, vadovai ir svečiai. Tarp svečių seselė Gabrielė su grupe senelių iš Šventos Šeimos Vilos, Lemonte. Programoje buvo suvaidinta „Kalėdų pasaka", parašyta Jadvygos Damušienės. Kristina Liaugaudaitė vaidino Mariją. Kovaldas Balčiauskas — Juozapas.

Part. Daumano kuopos eglutėje.

Kęstutis Barkauskas, Dalius Gilvydis ir Audrius Pauliukonis — piemenys. Romas Blažys, Tomas Marchertas ir Kastytis Šoliūnas — trys karaliai. Ramunė Barkauskaitė, Janina Braune, Lina Damušytė, Gita Gilvydytė, Vida Kazlauskaitė ir Danutė Pauliukonytė — angelai. Skaitytojos buvo Rūta Jonauskaitė, Asta Kazlauskaitė, Viktorija Ramonytė ir Vita Žukauskaitė. Rasa Šoliūnaitė pritarė akordeonu. Visi susirinkę padėjo vaikučiams giedoti „Gul šiandieną" ir „Tyliąją naktį". Po programos sekė vaišės, kurias sunešė narių mamytės. Tikrai puikiai visas jaunimas pasirodė ir linksmai praėjo Partizano Daumanto kuopos eglutė.

Part. Daumanto kuopos eglutėje. Pirmoje eilėje: Tomas Marchertas, Karalius, Kristina Liaugaudaitė, Marija, Kovaldas Balčiauskas, Juozapas. Antroje eilėje: Lina Damušytė, Vida Kazlauskaitė, Gita Gilvydytė, Janina Braune, Ramunė Barkauskaitė.

VALANČIUS VĖL GYVAS Vasario 16 gimnazijoje

Šių mokslo metų pradžioje susirinko visokiausi mokiniai į Vasario 16-tos gimnaziją iš visokiausių vietovių. Šiais metais mokinių tarpe atsirado du ateitininkai, kurie aktyviai dalyvaudavo Šiaurės Amerikos ateitininkuose ir todėl sugalvojo atgaivinti nusilpusią ateitininkų veiklą Vokietijoje. Iš pradžių mums buvo drąsus sapnas. „Ar nebūtų gerai?" aš kartais sau pagalvodavau, bet bijodavau nesėkmės. Ir štai vieną dieną atkeliavo kaip čia įprasta — mėnesio senumo *Draugas* į gimnaziją. Norėdamas sužinoti apie ateitininkų veiklą, pažvelgiau tuoj pat į ateitininkų skyrių ir ten įstrigo į akį nuotrauka iš Dainavos stovyklos. Štai prisiminimai... Tuo momentu įsitikinau, kad turėtume nors pamėginti atgaivinti ateitininkų veiklą.

Su globėjos pagalba trise sugalvojom šaukti pirmą susirinkimą spalio 19 d. Jau prieš savaitę daugelį mokinių apklausinėjom, ir pasirodė, kad kai kurie domisi organizacija. Tik atsirado naujos problemos: man vis reikėjo jiems atsakyti paprastą klausimą: kas iš viso yra ateitininkai ir ką jie daro? Man anksčiau niekad neteko taip aiškiai atsakyti į tokį bendrą klausimą. Jo nereikėjo Amerikoje, nes visi nors kiek žinojo bent bendrai, ką ateitininkai veikia ir kaip. Bet iš Vokietijos, kur ateitininkų maža, ir iš Lietuvos, kur uždrausta tokias organizacijas turėti, niekas nežinojo, ką ateitininkai daro.

Daug padirbę, suruošėm pirmą susirinkimą. Man smarkiai plakė širdis, žinant, kad šitas susirinkimas gali atgaivinti veiklą, ją uždegti nepaprastai stipriai veikti, bet taip pat gali viskas subyrėti. Anksčiau gimnazijoje būdavo ateitininkų kuopa, bet tada buvo maždaug 150 mokinių. Prieš keletą metų kuopa buvo atgaivinta, bet tuomet buvo didesnis Šiaurės Amerikos mokinių skaičius. Kaip pasibaigs mūsų iniciatyva? Nežinojom, tik galėjom drįsti tikėtis sėkmės.

Drebančiomis rankomis laikiau savo užrašus ir pradėjau kalbėti apie ateitininkų įkūrimą, organizacijos istoriją, o mano bendradarbė Marytė Balaišytė iš Kanados trumpai pridėjo apie ateitininkų ideologiją ir penkis principus. Po to kalbėjome apie praktišką veiklą ir kuopos organizavimą. Netrukus visi mūsų klausinėjo apie iškilusius neaiškumus ir pridėjo savo nuomones. Atmosfera atsileido, palengvėjo; visi atvirai kalbėjo ir klausinėjo — nors keli silpnai lietuviškai, bet vis tiek drįso reikšti savo mintis. Visą valandą įdomiai svarstėm temas, susirinkimo laiką ir ką mes įstengtume atsiekti. Mes nutarėme kas savaitę susirinkti. Metinę temą pasirinkom — tautiškumas.

Turėjome jau keturis susirinkimus, ir galiu drąsiai sakyti, kad mes gan stipriai veikiame. Per pirmus susirinkimus tarpusavy tik diskutavome — ir gan įdomiai — maždaug dvi valandas. Dažnai tiek daug kas vienu laiku norėdavo kalbėti, kad suėjimas atrodė daugiau karas, negu diskusijos. Bet mes ir įvairiausiais būdais veiksim: mes pakviesim svečių pravesti paskaitas ir turėsim kelias iškylas. Mes taip pat dirbsim atgaivinti ar atnaujinti Mišias, kad būtų įdomesnės ir kad daugiau jaunimo prisidėtų. Vėlinių išvakarėse mes tarnavom Mišiom ir skaitėm skaitinius bei eilėraščius bažnyčioje ir kapinėse. Per Kristaus Karaliaus šventę — ateitininkų šventę — mes įdomiai suvaidinom skaitymus per Mišias.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopa gimnazijoje turi ir savo ypatybes. Pirma, ji yra vienintelė moksleivių kuopa visoje Europoje — tai irgi reiškia, mūsų kuopa yra arčiausia Lietuvos — tiktai 800 mylių. Taip ir jaučiasi. Atkeliauja naujų mokinių iš Lietuvos — nepaprastai įdomu su jais apie Lietuvą pakalbėti, ir per diskusijas gauname vis naujų minčių. Mes, Šiaurės Amerikos jaunimas, patiriame, kad daug ko nežinom apie Lietuvą ir kad ji nėra visiškai tokia kaip mes ją įsivaizduojam. Mums Lietuva nebėra kraštas, kaip stikle — nepasiekiamas; ir daug kam iš mūsų teks patiems kada nors matyti savo tėvelių gimtąjį kraštą.

Vasario 16 gimnazijos moksleivių ateitininkų kuopos valdyba: stovi (pirmoji iš kairės) globėja M. Šmitienė ir (pirmoji iš dešinės) kuopos sekretorė M. Balaišytė. Sėdi dešinėje kuopos pirmininkas A. Sodonis.

Nors neturime daug narių, pirmą kartą jaučiu, jog tie ateitininkai tikrai veikia; ne tik ideologiniai, bet ir praktiškai. Praėję susirinkimai padrąsino ateičiai, tad tikimės, kad dar stipriau išmoksim veikti „Visa atnaujinti Kristuje". Visos naujai sugyvintos vysk. M. Valančiaus kuopos vardu sveikinimai visiems ateitininkams, kad gerai pasisektų ir jūsų veikla per metų metus. Garbė Kristui!

Algis Sodonis

Vasario 16 gimnazijos moksleiviai ateitininkai labai domisi Lietuva ir jos dabartine padėtimi.

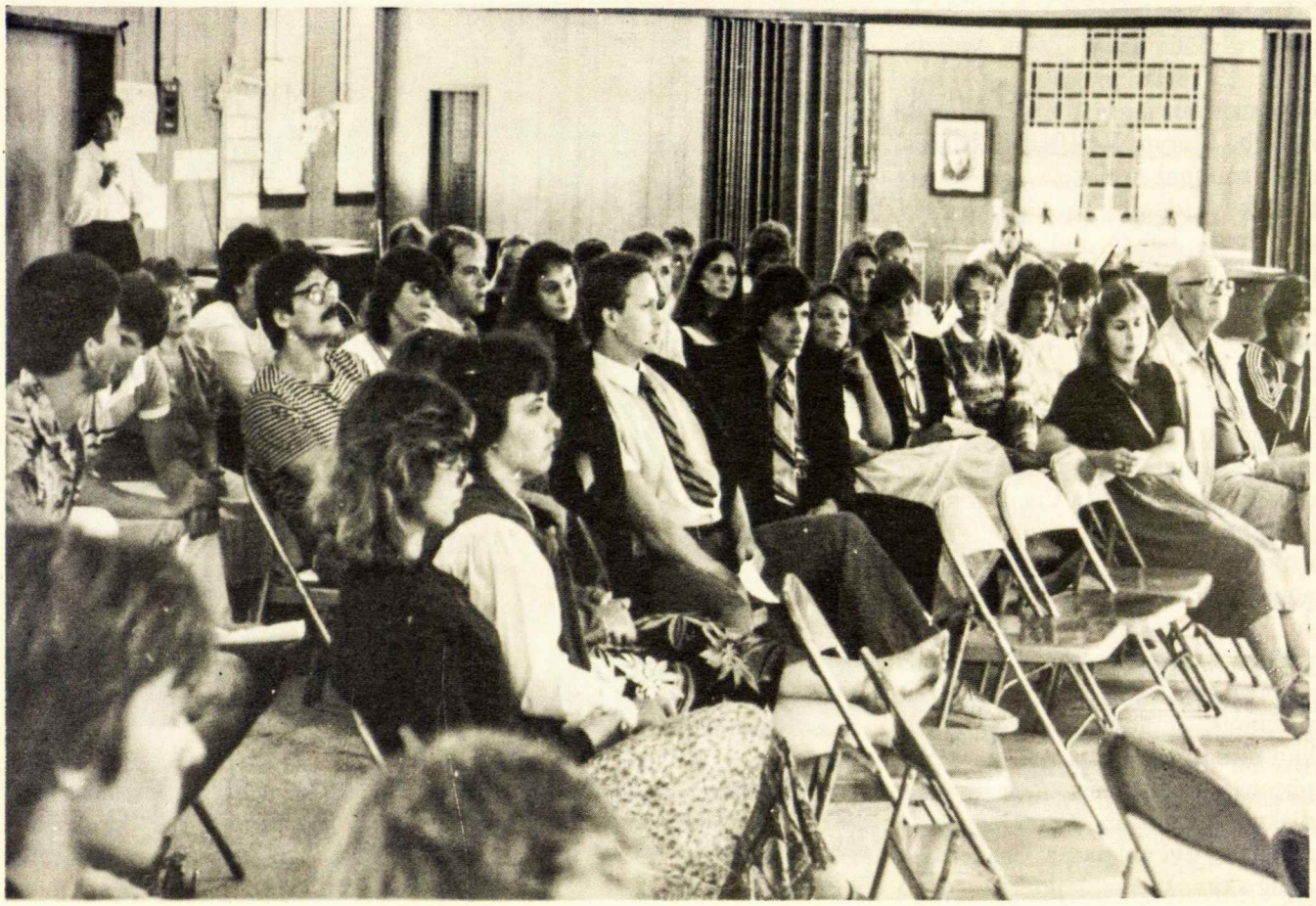

Studentų ateitininkų suvažiavimas Dainavos stovykloje.

STUDENTŲ ATEITININKŲ SUVAŽIAVIMAS Dainavoje

Studentų ateitininkų stovyklos metu, rugpjūčio 21 d., Dainavoje įvyko SAS suvažiavimas, kuriam pirmininkavo Virgilijus Kasputis. Čia buvo atstovaujamas nemažas skaičius miestų, kuriuose yra ateitininkiška veikla, o jei ten nėra pakankamai žmonių veiklai, žinom, kad ten bent šviečia viena kita ateitininkiška liepsnelė. Girdėjome veiklos pranešimus iš šių miestų atstovų: Detroitas — Alma Lelytė, Los Angeles — Linas Polikaitis, Clevelandas — Rita Kazlauskaitė, Torontas — Algis Rašymas, Rochester — Tadas Klimas, Chicaga — Silvija Kučėnaitė. Smagu buvo girdėti, kad ūpas bendrauti ir „veikti" visur gan sveikas, nors ir tepalieka dvi bėdos — finansai ir narių skaičius.

SAS CV reikalais buvo siūloma, kad dabartinė valdyba toliau pasiliktų. Balsuota ir priimta, kad SAS CV lieka Chicagoje, o konkrečiai pareigom pasiskirstys vėliau.

Didesnė dalis suvažiavimo tapo studentų veiklos diskusijomis, kurių metu buvo svarstyti keli labai svarbūs reikalai. Buvo parodytas aiškus rūpestis vyresniųjų studentų/jaunųjų profesionalų pritraukimu į draugoves. Prisiminta taip pat ir artėjantis 1983 m. vasaros V PLJS Kongresas.

Visi buvom be abejo sujaudinti Povilo Žumbakio paskaita apie žydų veiklą prieš lietuvius, nes ši problema ir būdai jos sprendimui taip pat buvo svarstomi suvažiavimo metu.

Diskusijos buvo gausios siūlymais, ir suvažiavimo metu šios rezoliucijos buvo priimtos atstovų balsais:

Šis SAS suvažiavimas sveikina V PLJS Kongresą ir skatina narius prisidėti jo ruošoje.

Viena iš šių veiklos metų temų bus pasiruošimas Kongresui.

Draugovės ragina vyresniuosius studentus prisijungti į veiklą.

SAS suvažiavimas įpareigoja studentus ateitininkus susipažinti su Religinės Šalpos fondu ir skleisti jo žinias kitų tautų tarpe.

SAS suvažiavimas įpareigoja draugoves perduoti veiklos žinias centro valdybai, o centro valdyba asmeniui (Kęst. Šontai), kuris tvarkys aplinkraštį.

Žvelgdami į priimtas rezoliucijas, matome, kad SAS tikrai stengiasi būti gyva, pilna lietuviškos veiklos dalis.

Lidija Dudėnaitė
Iš SAS aplinkraščio

ATEITININKŲ SUSIRINKIMAS Sydnėjuje, Australijoje

Rugpiūčio 1 d. Bankstowne Lietuvių klube Sydnėjaus ateitininkai buvo susirinkę svarbiam susirinkimui. Kun. dr. K. Trima-

kas, *Ateities* žurnalo redaktorius, yra pasiūlęs išleisti vieną *Ateities* numerį Australijos ateitininkams. Padaryta moksleivių ir sendraugių nuotraukos, kurios pavaizduos Sydnėjaus augantį jaunimą, kuris, reikia pasidžiaugti, domisi šia katalikiška organizacija. Po nuotraukos vyko susirinkimas, kurį pravedė sendraugių pirm. A. Kramilius. Susirinkimo dienotvarkėje sustota prie konstitucijos pakeitimų, *Ateities* numerio išleidimo ir kun. dr. K. Trimako į Australiją atvykimo klausimo. Sydnėjaus ateitininkai pritarė, kad kun. Trimako apsilankymas Australijoje būtų labai naudingas. Dvasios vadas prel. P. Butkus pranešė, kad ryšiai jau yra užmegzti dėl kun. K. Trimako atvykimo. A. Kramilius taip pat referavo į Australiją apsilankiusio anglikonų kun. Michael Bourdeaux, Keston koledžo direktoriaus, pastangas padėti Lietuvos tikintiesiem ir ragino moksleivius ateitininkus toliau rašyti laiškus dėl religinių įsitikinimų sovietų kalėjimuose lietuviams kaliniams.

Jadvyga Burokienė — moksleivių vadovė, ragino tėvus daugiau kreipti dėmesio į katalikiškus moralės principus. Emilija Viržintienė sutiko toliau vadovauti vaikų darželio amžiaus jaunučiams angeliukams. Dėka šių pasišventusių mokytojų, Jadvygos Burokienės ir Emilijos Viržintienės, Sydnėjuje skaitome arti 30 jaunuolių ateitininkų gretose.

Iš Ateities leidyklos yra gauta Antano Maceinos *Asmuo ir istorija* bei P. Dovydaičio monografija. Jas galima gauti už 4 dol. pas A. Kramilių.

Sekantis ateitininkų posėdis įvyksta Lietuvių klube Bankstowne rugpiūčio 22 d. 2 val. po pietų. Raginami čia taip pat susimokėti prenumeratą už *Ateitį*. Raginame taip pat dar neskaitančius užsiprenumeruoti *Ateities* žurnalą.

A. Kramilius

Iš „Tėviškės Aidų", 1982.VIII.14.

Havajietiškas „Luau" vakaras. Sėdi Lidija Dudėnaitė, Dana Juodvalkytė, Lora Vasiliauskaitė, Vida Momkutė, Svajonė Kerelytė ir Rasa Narutytė.

APŽVALGINIS SUSIRINKIMAS Adelaidėje Australijoje

Adelaidės ateitininkai sendraugiai tvirtai įsikinkę į savo lietuviškos parapijos bei joje esančių institucijų darbus, labai retais atvejais prisimena, kad jie yra savaiminga organizacija, turinti savo siekius, darbus ir pareigas.

Toks retas „atminties prašviesėjimas" įvyko liepos 18 d. LK Centro viršutinėje salėje, suruošus apžvalginį sendraugių susirinkimą. Visus maloniai nustebino, kad dalyvaujančių tarpe apie pusę sudarė jauni veidai. Ne svečiai, bet jaunieji sendraugiai. Pagarba valdybai už suradimą būdų juos sukviesti. Pagarba jiems patiems, kad sekmadienio popietę jie skyrė ateitininkams.

Susirinkimo prezidiumą sudarė ilgametis sendraugių pirm. A. Kubilius. Sekretoriavo valdybos sekretorė V. Rupinskienė. Pirmininkaujančiam atidarius susirinkimą, dvasios vadas kun. A. Spurgis paskaitė labai pakilią invokacijos maldą. A. Kubilius pravedė skaitymą iš šv. Rašto. Platų pr-a-nešimą apie Melbourne įvykusią Australijos ateitininkų dieną padarė Ateitininkų Federacijos įgaliotinis Australijai J. Stepanas. Savo pranešimą jis užbaigė staigmena — išdalindamas Melbourno ateitininkų sendraugių valdybos atsiųstas dovanas, dalyvavusiems ateitininkams Melbourno Ateitininkų Dienos programoje. Puikios dovanos (medžio drožiniai) teko dr. V. Bardauskaitei, R. Rupinskaitei, I. Sabeckienei, Br. Sabeckiui, S. Kubiliui, R. Vitkūnui ir programos ruošėjams E. Varnienei ir Pr. Pusdešriui.

Apie Chicagoje įvykusį ateitininkijos kongresą kondensuotą pranešimą padarė pirm. A. Kubilius. Paskutiniuosius sendraugių centro valdybos aplinkraščius paskaitė sekretorė V. Rupinskienė. Dr. V. Bardauskaitė ragino ateitininkus dalyvauti šv. Kazimiero bažnyčioje ruošiamose Švč. Sakramento adoracijose. Pr. Pusdešris supažindino su liepos 31 d. ruošiamu Literatūros vakaru.

Pasisakymuose ir diskusijose dalyvavusieji iškėlė visą eilę sveikų siūlymų. Nutarta sendraugių veiklą smarkiai pagyvinti, ruo-

šiant bent kas antrą mėnesį programinius susirinkimus, išvykas ir kitų formų pabendravimus. Susirinkimas baigtas ateitininkų himnu. Pokalbiai buvo toliau tęsiami prie kavos puoduko.

LITERATŪROS IR DAINOS VAKARAS Adelaidėje, Australijoje

Adelaidės ateitininkai sendraugiai 1982 liepos 31 d. Literatūros ir dainos vakarą skyrė jubiliatų Maironio ir Bernardo Brazdžionio kūrybai į sceną įnešti, žadinančiais, gaivinančiais poezijos posmais pasigrožėti, jų patriotinėmis mintimis pagyventi.

Prasidėjo Maironio eilėraščio „Lietuva brangi" melodijos skambiais akordais (iš plokštelės). Scenoje pasirodęs Br. Rainys padeklamavo „Kur šiandieną jinai?" Salę užtvindžius „Užtrauksim naują giesmę broliai", scenoje pasirodęs V. Ratkevičius pradeda deklamuoti „Jaunosios Lietuvos" poemą apie Rainį, kuris Atkaičiuose gyveno, tėvų kalba tekalbėjo, nors lenkiškai ir mokėjo. Į sceną atėjęs šio vakaro organizatorius poetas Pranas Pusdešris keliais trumpais sakiniais prisiminęs šiais metais švenčiamuosius Maironio jubiliejus, pastebėjo, kad ir šiandien lietuvių kalbos problema mums visiems lygiai taip aštri, kaip Jaunosios Lietuvos aprašomajame laikotarpyje, kai svetimų vėjų išpustytų sielų ponai ir kunigai lenkiškai tekalbėjo. Tos minties vedamas, iš visų Maironio kūrybos lobių sumaniai atrinkęs gerą pluoštą posmų iš Jaunosios Lietuvos poemos, ryžosi, na ir pristatė Maironį, kaip poetą, patriotą lietuvį, Tautos žadintoją, jos laisvės pavasario pranašą.

Prie scenoje esančių prisijungus N. Skidzevičiui ir Siet. Kubiliui bei valandėlei pasirodžiusiai I. Sabeckienei gyvai atsiskleidė Juozo Rainio ir Jadvygos Goštautaitės nuostabiai švelnios bet nelaimingos meilės drama. Jis - ūkininkaitis, lietuvis, jį-sulenkėjusio dvarininko duktė. Tėvo žodžiais tariant, tarpas tarp jų begalinis. Bestudijuodamas Juozas, nors nepajėgdamas Jadvygos užmiršti, pajunta savo širdyje kitą meilę — meilę Lietuvai. Įsitraukęs į lietuvišką darbą ir jam visas savo jėgas paaukojęs, suimamas, į Sibirą ištremiamas. Neužilgo ten ir miršta. Nelaimingos meilės kančiose subrendusi, savo kilmės šaknis atsekusi, mirus Juozui Jadvyga stoja į lietuviško darbo barus.

Antroji vakaro dalis, skirta poetui Bernardui Brazdžioniui, prasidėjo paties Brazdžionio deklamacija (iš plokštelės). N. Ratkevičiui suglaustai atpasakojus poeto atgyventų dienų apžvalgą, scenoje pasirodė Irena Sabeckienė ir Siet. Kubilius. Jie, puikiai vaidindami, padeklamavo, rodos, niekur dar nespausdintą Mylimųjų vakarą. Knygą po knygos poeto sukurtą poeziją prisimenant, Br. Rainys, visų čia geriausiu deklamatorium pripažintas, giliai susikaupęs, įspūdingai padeklamuoja dramatiškąjį Brazdžionio eilėraštį „Ką sakė mūrininkas Jėzui tą naktį", kurio finale nuodėmių gelmėse nugrimzdęs, bet ryšio su gėriu nenutraukęs, mūrininkas sielojasi Kristaus kančia. N. Skidzevičius pakiliai perskaito prasmingąją Ženklų psalmę, V. Ratkevičius — didingai maištingąjį Paskutinį žodį, į sceną grįžęs — „Aš čia gyva". Pagaliau Siet. Kubilius, nė kiek vyresniesiems nenusileisdamas, sklandžiai, įtikinančiai padeklamavo „Tris vizijas".

Nemuno dukros B. Budrienė, A. Kaminskienė ir S. Pusdešrienė (vadovė), puošniais tautiniais rūbais bei gintaro karoliais pasipuošusios, akompanuojant D. Kaminskienei, gražiai papildė vakaro programą, nuoširdžiai padainuodamos keturias dainas: „Po žvaigždžių lietum" T. Makačino, „Dubysa pavasarį" A. Bražinsko, „Kur banguoja Nemunėlis" J. Karoso ir „Ji visų gražiausia" A. Ilčiuko.

A. Kubilius, sendraugių pirmininkas, nuoširdžiu žodžiu padėkojo visiems programos dalyviams ir vakaro turinį iki detalių paruošusiam, dalyvius sukvietusiam Pr. Pusdešriui. Muzika ir garsų efektais rūpinosi S. Gusčia, apšvietimu V. Vosylius, filmavo A. Budrys, fotografavo J. Rupinskas.

Vakaras užbaigtas, V. Rupinskienei vadovaujant, ateitininkų skoningai paruoštomis vaišėmis.

J. St.

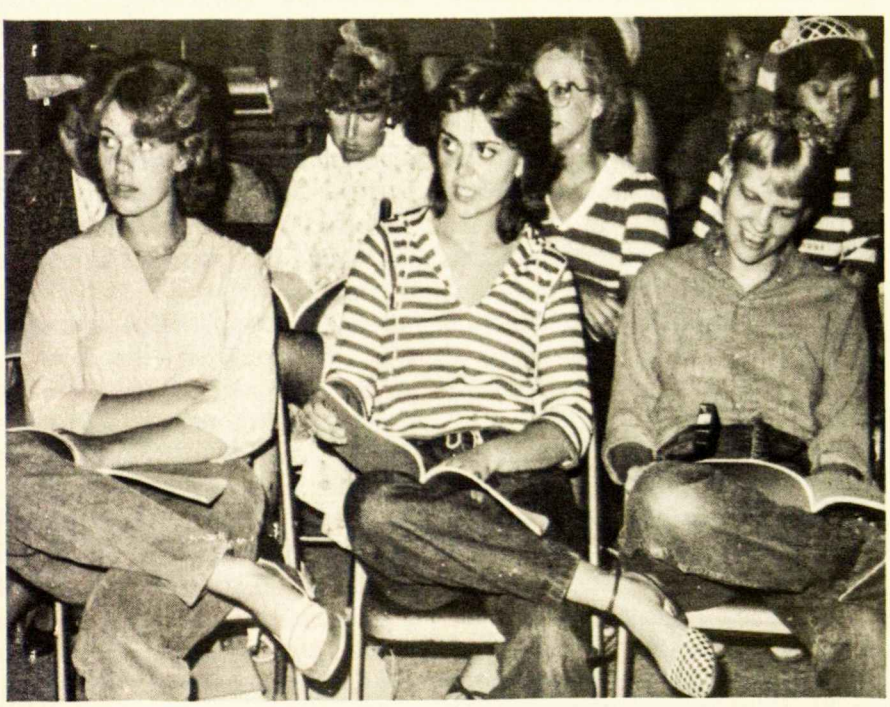

Iš naujai išleistų dainorėlių dainuoja (pirmoj eilėj): Lina Žiedonytė, Dana Juodvalkytė ir Vida Nakaitė; (antroj eilėj): Alma Lelytė, Nida Misiulytė ir Rūta Končiūtė.

STUDENTŲ ATEITININKŲ SUVAŽIAVIMAS Detroite

Lapkričio 6 įvyko Studentų Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas Detroite. Alma Lelytė pirmininkavo ir Raminta Pemkutė sekretoriavo.

Šis suvažiavimas buvo gan spalvingas, palyginus su kitais suvažiavimais. Buvo labai mažas dalyvių skaičius mokslo metu — tiktai trylika atsirado. Gal nelaimės numeris išpranašavo kas toliau turėjo įvykt.

Suvažiavimas nebuvo formalus — todėl ir visos diskusijos įvyko neformaliai. Tai gal įvyko todėl, kad centro valdyba neturėjo patirties, kaip pravesti iš anksto gerai suorganizuotą suvažiavimą. Kadangi nebuvo pristatytas pereito suvažiavimo protokolas, iškilo daug nesusipratimų.

Suvažiavimas buvo pradėtas su įžodžio davimu. Gajai Pemkutei ir Rūtai Musonytei juostas užrišo Rasa Narutytė, centro valdybos pirmininkė, ir Rita Dapkutė, CV vicepirmininkė. Kunigas Babonas pravedė įžodį.

Sekė draugovės pranešimai: Rochesterio, Clevelando, Chicagos ir Detroito. Išgirdome, kad Detroito studentų draugovė pergyvena skaičių krizę su galimybe likviduotis.

Tada sekė Kristinos Veselkaitės paskaita apie ateinančio PLJS V Kongreso įvykius ir planus. Paskaitininkę pertraukė vienas dalyvis, kuris pareiškė, kad pranešimas tinka svarstyti draugovių susirinkimuose, o ne suvažiavime.

Tada suvažiavimo dramatinė dalis prasidėjo su Rochesteriečiu: antagonistinėje rolėje. Suvažiavimas prasidėjo po pirmos, o kai laikrodžio rodyklės artėjo prie antros valandos, suvažiavimo nuotaika su laikrodžiu keitėsi. Dalyviai instinktyviai jautė, kad aktorius keičia suvažiavimo atmosferą — nors parapijos kambario aplinka nesikeitė. Saulės spinduliai skverbėsi pro langus, o baltos sienos atkartojo aktoriaus de profundis — „Likviduokim studentų sąjungą".

Psichologinė drama vystėsi trijų veiksmų formoje: I. Palaida bala, II. Įsakymas iš dangaus, III. „Taxation Without Representation".

Absurdo teatro klausytojams nereikėjo nei užuolaidų, nei dekoracijų, nei akinančių prožektorių. Užteko rudens saulės spindulių.

Pirmame veiksme išgirdome, kad organizacija turi turėti formą, kad nariai turi turėt atsakomybės pareigą: atsivežti protokolą ir suplanuotą veiklą, kadangi kitaip, „Yra gėda prisipažinti, kad priklausai palaidai balai". Aktorius tarsi advokatas teisme, svarbiais gestais įtikinėjo legalumo svarbą organizacijos egzistavime.

Antrame veiksme, nors aktorius įtikino savo nuoširdumu, bet suvažiavusiems kilo abejonės dėl rečituojamo teksto. Retoriškas klausimas: Kaip buvo išrinkta valdyba? Atsakymas: Todėl, kad atėjo iš dangaus Federacijos įsakymas — „Jūs arba išsirinkit, arba mes jus sutvarkysim". Indoktrinuoti suvažiavusieji tyliai žinojo, kad „Ateitininkų Federacija yra aukščiausias organizacinis ateitininkų organas, jungiąs visus kitus padalinius". Todėl aktoriaus žodžiai, kad Federacija neturi jokios legalios galios, buvo skeptiškai priimti. Sėdintieji „apaštalai" įvertino talentą, bet nesutiko su

Dainavos stovyklos studentų choras.

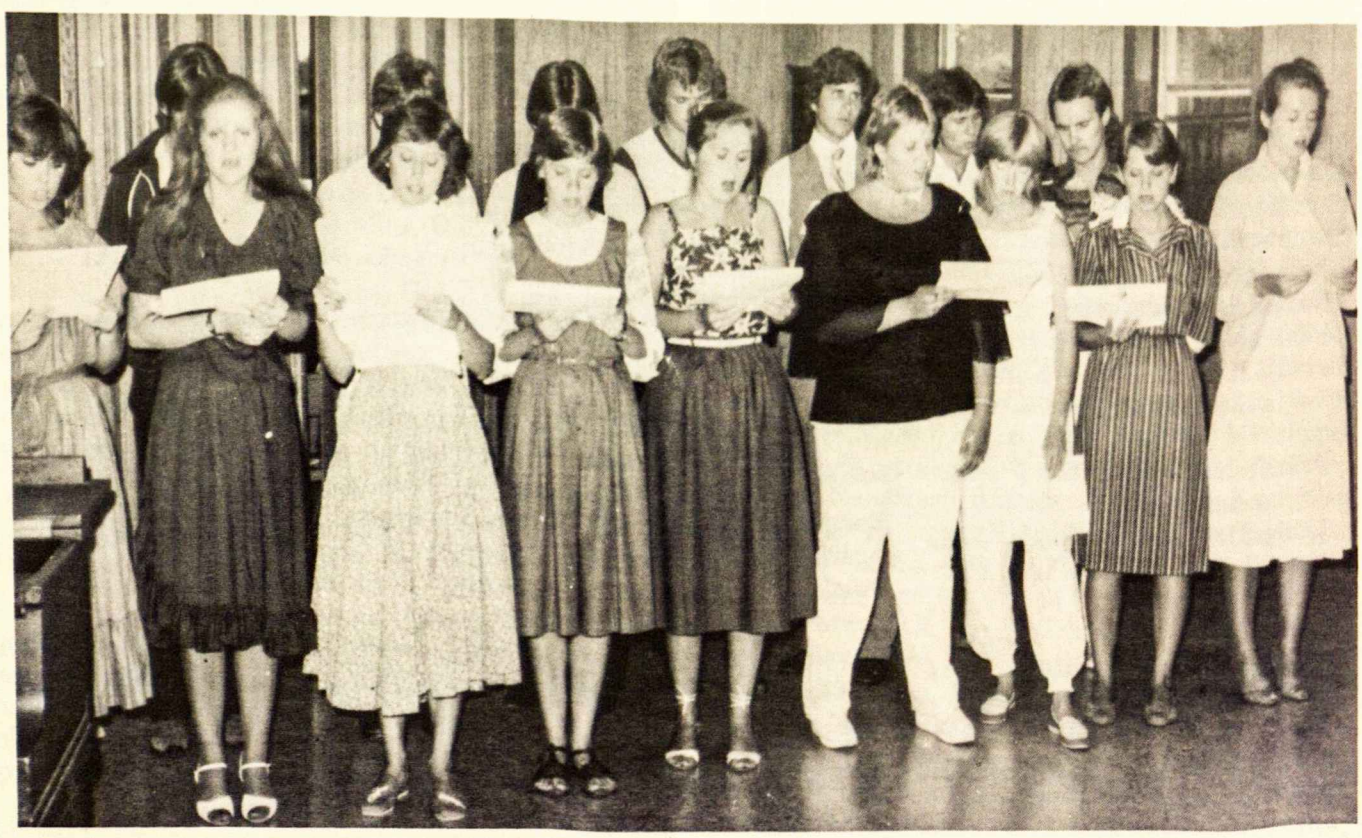

autoriaus skriptu.

Trečias veiksmas vyko toliau be pertraukos. Monologo garsai lingavo kaip bangos, kol įsisiūbavo į audringą vėtrą su žodžiais: „Nors sąjunga gyva, nebeturime organizacijos... Mes nieko nedarome, nieko nepadarome, todėl gėda priklausyt... Gėda ne principų, principai verti. Matau dešimties metų problemą, nesudarome valdybų. Nežaiskime... Aš siūlau organizaciją likviduot... Aš jus užjaučiu". Absurdo teatro klausytojai sėdėjo tarsi „taksuojamieji be reprezentacijos".

Suvažiavimo metu dramai pasibaigus, aktorius aplodismentų nesusilaukė. Tačiau bravo aktoriui už suplanuotą psichologinį momentą — puiku.

Po pertraukos į suvažiavimą atvyko dr. A. Damušis. Gaila, jisai negirdėjo triveiksmės dramos. Jo žodžiai suskambėjo kontrastinėmis pozityviomis spalvomis. Jis skatino studentų sąjungą sustiprėti. Įvertino jų pastangas ir damušišku nuoširdumu pasveikino suvažiavimą. Tarp konkrečių veiklai pasiūlymų išvardino:

Prieiti prie amerikiečių, suteikiant pagalbą disidentams ir lietuvių katalikų kronikai, pasinaudojant Amerikos spaudą.

Panagrinėti socialinį klausimą — Kur mes stovime? Kas iš mūsų laukiama? Susipažinti su katalikų enciklikomis, susipažinti su Lietuvos bažnyčia ir susipažinti su spauda bei literatūra: *Asmuo ir istorija* — Maceinos, *Asmuo ir laisvė* — Pakšto, *Demokratija ir utopija* — Skrupskelio.

Įsijungti į jaunųjų globą.

Suvažiavimo dalyviai balsavimu priėmė šiuos pasiūlymus nutarimų formoje. Prie šių nutarimų suvažiavimas nubal-s-avo ir sekančius:

Pakviesti Dovą Šaulų į centro valdybą kaip narį.

Įsteigti revizijos komisiją: Rėda Ardytė ir Raminta Pemkutė.

Tęsti vasaros stovyklos nutarimus.

Epilogas: Suvažiavimas nutarė studentų sąjungos nelikviduoti.

Silvija Kučėnaitė
Iš SAS Aplinkraščio

TRUMPAI

Chicagos ateitininkų židinio tarybos posėdis įvyko vasario 23 d. Tėvų Marijonų vienuolyne. Susirinkimo metu buvo kalbamasi aktualiais Chicagos ateitininkų klausimais.

Toronto koordinacinio komiteto posėdis įvyko vasario 23 d. Raimundo ir Laimos Underių namuose. Susirinkimo metu buvo aptarta einamieji reikalai.

JAUNUČIAI-JAUNIAI

Toronto jaunučių susirinkimas įvyko vasario 5 d. L. Vaikų namuose. Nauja kuopos globėja yra Irena Petrauskienė.

Toronto jaunučių susirinkimas įvyko vasario 19 d. L. Vaikų namuose.

Chicagos priemiesčių Partizano Daumanto jaunučių kuopos susirinkimas įvyko kovo 13 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

Jaunųjų Ateitininkų sąjungos vadovų kursai įvyko balandžio 9 d. Ateitininkų namuose Lemont, IL. Kursus pravedė Birutė Bublienė ir Janina Udrienė.

MOKSLEIVIAI

Adelaidės (Australijos) moksleiviai rugsėjo 11 d. suruošė tradicinį jaunimo koncertą Lietuvių Katalikų centro salėje. Programoje — sol. P. Račkausko koncertas, jaunų mergaičių chorelio dainos, Maironio „Jūratės ir Kastyčio" bei V. Krėvės „Dainos apie arą" inscenizacija ir tautiniai šokiai.

Toronto St. Šalkauskio kuopos susirinkimas įvyko vasario 6 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Adv. Joana Kuraitė-Lasienė kalbėjo apie Kanados teisinę sistemą ryšium su Amerikoje OSI keliamom bylom.

Toronto St. Šalkauskio kuopos valdybos posėdis įvyko vasario 20 d.

Chicagos priemiesčių prez. A. Stulginskio kuopos susirinkimas įvyko vasario 25 d. Tomo Pauliaus namuose. Susirinkimo metu Ramunė Račkauskienė skaitė paskaitą apie prez. A. Stulginskį, o Liudas Venclovas apie ateitininkų organizacijos pradžią.

Toronto St. Šalkauskio kuopos nariai kovo 6 d. organizuotai dalyvavo šv. Mišiose Tikinčiosios Lietuvos dienos proga ir pagerbti ateitininkų globėją šv. Kazimierą Prisikėlimo parapijos bažnyčioje.

Toronto St. Šalkauskio kuopos susirinkimas įvyko kovo 13 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Susirinkusiems kalbėjo atstovas iš „Amnesty International" organizacijos.

STUDENTAI

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko kovo 20 d. Edmondo Saliklio namuose. Susirinkimo metu įvyko pašnekesys su Ramute Plioplyte ir Steven Young, kurie pasidalino įspūdžiais iš savo kelionių po Lietuvą.

Studentų ateitininkų sąjungos pavasario kursai įvyko kovo 25-27 d. Beverly Shores, IN, dr. Jono Račkausko ir dr. Jono Juzevičiaus patalpose. Kun. dr. Ignas Urbonas skaitė paskaitą „Lietuvos bažnyčia", o kun. Antanas Saulaitis, SJ, skaitė paskaitą „Po Antro Vatikano".

SENDRAUGIAI

Adelaidės (Australijos) sendraugių skyriaus susirinkimas įvyko rugsėjo 19 d. Lietuvių Katalikų centro salėje. Susirinkimo metu buvo diskutuojamas šeimyniškumo principas.

SVEIKINIMAI

Ateities redakcija sveikina dr. Liną ir Rimą Sidrius susilaukus Vijos Marijos; dr. John ir Mariją Hauser susilaukus Alekso Jono; ir Saulių ir dr. Romą Kuprius susilaukus Petro Rimo.

Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas

Penktasis Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresas vyks š. m. liepos 1-24 dienomis. Kongreso atidarymas bus liepos 1 d. II Pasaulio Lietuvių dienose Chicagoje. Stovykla ruošiama liepos 4-10 d. Oberlin College netoli Clevelando. Atstovai toliau keliaus į Trent universitetą prie Toronto studijų dienoms liepos 11-20 d. Montrealyje liepos 22-24 d. įvyks vietinės spaudos konferencija, koncertas, banketas ir oficialus V PLJK uždarymas.

Jaunųjų Ateitininkų Vadovas

Su malonumu pranešama, kad ką tik pasirodė ilgai lauktas Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos PROGRAMOS VADOVAS. Tai stambokas, 428 puslapių leidinys, susidedąs iš bendrinės, programinės ir saviauklos dalių. Tarp viršelių suglausta aštuonerių metų programa, tinkama nuo 6 iki 14 metų lietuviškam katalikiškam jaunimui. Nors PROGRAMOS VADOVAS taikomas jaunųjų ateitininkų vadovams, juo naudotis taip pat gali ir tėvai savo vaikų auklėjimo darbe. Priedu taip pat išleistas AKIVAIZDINIS PAPILDOMASIS PROGRAMOS VADOVĖLIS, didelio formato, gausiai iliustruotas, 67 puslapių. Komplekto kaina — $20.00. Užsakymus su pinigais siųsti Gražinai Kriaučiūnienei, 1816 Tecumseh River Drive, Lansing, Michigan 48906. Čekius rašyti „Lithuanian Youth „ATEITIS".

Programos komisija

Nuo administracijos stalo

Pranešame *Ateities* skaitytojams, jog nuo 1983 m. pradžios žurnalo prenumerata metams JAV ir Kanadoje yra 12 dol., kituose kraštuose — 9 dol., išskyrus Pietų Ameriką — 7 dol. Garbės prenumerata — 20 dol.; susipažinimui — 7 dol.

Aukojo „Ateičiai" paremti: po 100.00 dol. — New Yorko ateitininkų sendraugių skyrius, B. Povilaitis (Tillsonburg, Ont. Canada); 50.00 dol. — Alf. Dzikas (West Hartford, Ct.); 35.00 dol. — kun. A. Pragulbickas (Elizabeth, N.J.); 25.00 dol. — kun. V. Radvina (Cloverdale, Calif.); 17.00 dol. — dr. J. Sungaila (Toronto, Ont. Canada); 15.00 dol. — A. Povilaitis (Great Neck, N.Y.); 14.00 dol. — L. Treškaitė (Grand Rapids, Mich); po 10.00 dol. — R. Kungienė, M. Skučas-Napjus (Los Angeles, Calif.), kun. B. Markaitis (Santa Monica, Calif.), D. Mičiūnas (Cleveland Heights, Ohio), O. Norvilienė (Monroe, Mich.), A. Saulis (Toronto, Ont. Canada); po 9.00 dol. — kun. F. Jucevičius (Montreal, Quebec, Canada), P. Mikalauskas (Omaha, Nebr.); 8.00 dol. — V. Balutienė (Venezuela, S.A.); 7.00 dol. — kun. A. Gleveckas (Albany, N.Y.); po 6.00 dol. — J. Damas (Naperville, Ill.); A. Styra (Cleveland, Ohio); po 5.00 dol. — S. Akelaitienė (Cleveland, Ohio), M. Gasparėnaitė (Riverside, N.J.); kun. Z. Gelažius, E. Jokubkienė, J. Spurgis (Chicago, Ill.), J. Jodelė (Los Angeles, Calif.), dr. Vl. Lelis (Rochester, N.Y.), L. Mikulionis (Westland, Mich.), kun. V. Pikturna (Riviera Beach, Fl.), J. Valaitienė (Brydges, Ont. Canada); po 4.00 dol. — V. Gražulis (Westland, Mich.), L. Mikšys (Leicester, Mass.), Pr. Zaranka (Redford, Mich.); po 3.00 dol. — A. Juškaitė (Australia), A. Kubilius (Australia), I. Mališka (Montreal, Quebec, Canada), dr. J. Masilionis (Dayton, Ohio), V. Naudžius (Chicago, Ill.); po 2.00 dol. — O. Abromaitienė (Lemont, Ill.), I. Eitmanienė (West Paterson, N.J.), dr. A. Laucis (Prescott, Arizona), B. Neverauskas (Sterling Heights, Mich.), kun. P. Patlaba (Hot Springs, Arkansas), J. Valukonis (Huntington Beach, Calif.); po 1.00 dol. — D. Bielinytė, H. Idzelis (Cleveland, Ohio), Vl. Bublys (Birmingham, Mich.), S. Čepas (Islington, Ont Canada), kun. P. Celiešius (Santa Monica, Calif.), A. Gedrimaitė, K. Gudinskas, B. Juozapavičienė (Hamilton, Ont. Canada), kun. V. Gidžiūnas (Brooklyn, N.Y.), M. Gylys (Manlius, N.Y.), G. Indreika (Addison, Ill.), E. Juknevičienė, V. Kazlauskas, J. Kučėnas (Chicago, Ill.), K. Keblinskienė (St. Petersburg Beach, Fl.), S. K. Lukas (Brooklyn, N.Y.), V. Palūnas (Akron, Ohio), V. Prižgintas (Hollywood, Calif.), M. Titienė (Cleveland Heights, Ohio), N. Vytas (Tillsonburg, Ont. Canada). *Ateities* administracija nuoširdžiai dėkoja aukotojams,-oms.

ALp(LKA)1786
1983, Nr.3

90.725.234